

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE ■ P.O. BOX 03206 ■ CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Birželis - June 10, 1982 Nr. 23

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ISIDĖMĖTINA PAMOKA

Apie JAV užsienio politiką

Vytautas Meškauskas

Prezidentas Reaganas, kalbėdamas Washingtono kabinėse Prisiminimo Dienos proga, paskelbė, kad birželio 29 dieną Zenevoje prasidės derybos su sovietais dėl atominių ginklų sumažinimo ir kad JAV praktiškai laikysis ankstyvesnio, prezidento Carterio pasirašyto - bet senato neratifikuoto - SALT susitarimo, jei to paties laikysis sovietai. Tai nebuvo staigmena blaiviems JAV užsienio politikos stebėtojams, tačiau galėjo būti geras nusivylimas tiems, kurie tą politiką bandė išpėti iš priešrinkiminės retorikos. Ar nebuvo teigiama, kad JAV tik tada pradės derėtis su sovietais, kai atstatys savo karinę galią ir kada sovietai pradės elgtis civilizuotai, kad tarp visų santykių turi būti tam tikras sąryšis - 'linkage'?

Tiesa, dieną prieš tai N.Y. Times paskelbė naują 5 metų Gynybos D-to planą kariniams pasiruošimams, kurie numato ir ilgesnį (protracted) atominių ginklų panaudojimo periodą. Kiek ankstelėčiau apie tokią galimybę kalbėjo ir prezidento Saugumo Patarėjas W. Clark. O be to, ir paties prezidento nenoras kiek daugiau sumažinti karinį biudžetą kalba už tai, kad prezidentas nėra visai tikras susitarimo galimybėms ir kaip anksčiau tiki, kad iš sovietų kokių nuolaidų galima tikėtis tik tada, kai jie išsigas. Galimas daiktas, kad Gynybos D-to planas, kuris viešumai turėjo būti paskelbtas tik sekančiais metais, buvo tyčia dabar 'pakištas' N.Y. Times, kad duotų tinkamą foną prezidento pareiškimui sekančią dieną.

Kai nesi valdžioje, lengva pamokyti kaip reikia valdyti. Atsisėdus soste ar jo pakaitale - vaizdas pradeda keistis ir pirmtakūnų klaidos atrodo ne tik suprantamos, bet ir pateisinamos. Tai turi pergyventi kiekviena nauja administracija. Ir šioji nebuvo išimtis. JAV jau nebėra plačių vandenynų apsaugotas kontinentas, kuriame galėtumei gyventi visai izoliuotas. Reikia skaitytis su sąjungininkais, laviruoti tarp skirtingų priešų interesų, bėgti svarbiausia turėti visuotinę tautos pritarimą.

To pritarimo gavimas yra sunkiai kompiuteriais apskaičiuojamas. Jis daugiau jausmo padiktuojamas. Kas, pavyzdžiui, galėjo tikėtis, kad angilai stos į karą dėl Falklando salų? Laimėjimas juk nepateisina padėtų aukų! O vis dėl to jie stojo į karą ir krintantis vyriausybės prestižas pakilo, nors ten nėra diktatūros, kurios propagandos aparatas galėtų nuotaikas pakreipti vie-

non ar kiton pusėn. Amerikoje matėme kitą vaizdą: čia šūkiai praregėti, pamatyti gresiantį pavojų nerado didesnio atgarsio. Iš dalies todėl, kad dėl tautos garbės jau nebūtų galima kautis tik tolimuose kraštuose - nuo atominio karo nėra saugus nei vienas kampe. Pagaliau, trūksta ir Falklando salų atveju buvusios provokacijos: 'išmetėm jus - ir žinokitės!' Sovietai dievažinasi (jei toks žodis jiems tinka), kad ir jie už taiką, ir kad jie saviškai tvarkosi tik ten, kas jau seniai laikoma jų itakos zona.

Vieną žodžiu. JAV užsienio politika grįžo į senas vėžes. Ji daugiau ar mažiau yra nustatoma pagal Valstybės Departamento specialistų patarimą, jų pasiūlytus pasirinkimus. Faktinai tai yra normali, kiek viename krašte praktikuojama padėtis. Galima tik stebėtis, kad kai kam atėjo į galvą, kad JAV užsienio politiką galima pakreipti vienon ar kito pusėn pasisamdžius Public Relation specialistus. Jų talka kartais gali būti naudinga ribotiems tikslams pasiekti - pav., jei prasidėtų kokia taikos konferencija Versalio pavyzdžiu, ar reikėtų pareklamuoti vieną ar kitą atvejį.

Negalima pervertinti ir informacijos svarbos. Pvz., mūsų visos įvairios informacijos žinybos, (žiūr. Iš kitos pusės) savo biuleteniuose perspausdino Associated Press korespondento Bryan Brumpley reportažą iš Vilniaus V. Skuodžio reikalų. Tos agentūros patarnavimais naudojosi visi didesni šio krašto laikraščiai, bet kiek iš (Nukelta į 2 psl.)

"Ešelonas buvo labai ilgas, kiekviename vagone buvo jaunų, senų ir mažų, vyrų ir moterų, kai kuriuose vagonuose buvo ir dar negimusių. Buvo suimtų pradėjusių gimdyti moterų. Jos gimė vagonė ir mirė drauge su savo kūdikiais". Jono Strungio iliustracija iš knygos "Lietuviai Sibire", redaguotos kun. dr. Juozo Prunskio.

Birželis visad liks tragišku tautos įvykių priminimas

EMILIJA ČEKIENĖ

Birželio mėnuo kiekvienam lietuviui amžiais liks istoriniu, tragišku tautos įvykių priminimas, kada pačiam gražiausiam gamtos žydėjime, kada nepriklausomos Lietuvos kaime, iš kurio kilo visas mūsų tautinis judėjimas, atgavęs Lietuvai nepriklausomybę ir jos laikotarpyje išaugo sava pramonė, prekyba, išdygo gražūs miestai, kada lietuvis pajuto tikrąjį pilną, prasmingą gyvenimą, 1940 metais birželio 15 dieną tautos

ramybę sudrumstė žiaurus taikaus pasaulio priešas — Sovietų Rusijos komunizmas, smurtu įsibrovęs į mūsų tėvynę Lietuvą.

Ir vos metams praslinkus, 1941-jų metų birželio 13, 14 dienomis, po įtempto dienos darbo ir miego, nekalti žmonės ir kūdikiai buvo smurtu ir žiauria jėga išplėsti iš savo gimtojo lizdo. Šautuvų buožėmis daužomi, stūmiami į kieme laukiančias mašinas. Klykė kūdikiai pro šalį vežamų kai-

mynų sumesti į sunkvežimius. Šaukė vaikai atplėšti nuo tėvų, dejavo ligoniai ir klaikiai viens kito klausė: Už ką ir kur? Vietoj atsakymo be sąmonės susmukdavo nuo kareivių smūgio. Ir taip, per porą naktų ir dienų buvo sukimšta į gyvulinčius vagonus apie 40 tūkstančių lietuvių tautos garbingų sūnų ir dukrų. Jie kentėjo dvasines kančias, alko be duonos, be vandens ir mirė be oro, veltui šaukdami pagalbos.

Todėl prisiminti juos turime ne tam, kad apramintą sielos skausmą atnaujintume, kad vėl karčią ašarą nuo veidų nubrauktume, bet, minėdami šias Lietuvos pavergėjo vykdytas birželio istorinio siaubo, pasibaisėjimo dienas, masiniai tremiamus ne tik darbingus, bet senelius, vaikus ir net ligonius, mes, likusieji tame laimingųjų skaičiuje, turime jausti pareigą įamžinti visų mūsų tautos kankinių į tėvynės aukurą sudėtas aukas. O įamžinti galime tik siekdami to paties laisvės idealo, kurio partizanai siekė aukodami net savo gyvybes. Ir negalime pamiršti, kad jų tarpe kovojo moterys ir jaunos mergaitės, į tautos istoriją įrašę garbingą lietuvių moters vardą, nes joms netruko

(Nukelta į 3 psl.)

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos narės š. m. gegužės 23 d. dalyvavo Pabaltiečių Moterų Tarybos 35 m. sukakties minėjime Estų namuose New Yorke. Kas metai pirmininkės keičiasi rotacine tvarka. Šiomet pirmininkės pareigas perėmė Aldona Noakaitė-Pintsch. Nuotraukoje dalis latvių ir eščių tarp lietuvių. Sėdi iš kairės: H. Žilionienė, H. Ozolins, A. Noakaitė-Pintsch, M. Jurma ir M. Noreikienė. Stovi: H. Kulber, V. Čečetienė, P. Kare, E. Noakienė, M. Klevečienė, V. Sutkuvienė, L. Esop, K. Kolbke, J. Laucevičienė, J. Kase. L. Tamošaičio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Dėl ko britai aukojasi Falklando salyne? - Nūdieniai pavojai ir rytojaus viltys. - Nauja situacija Viduriniuose Rytuose.

Prezidento Reagano kelionę į Europą ir pasitarimus ten, kaip numušti nuosimčius už paskolas ir ką daryti su sovietais, užtemdė Falklando krizę ir naują situaciją Viduriniuose Rytuose. Apie pirmą atvejį rašo londoniškis THE ECONOMIST:

"Ekonomistas šią savaitę turi kreiptis į dvi audienijas, aiškindamas britų susinervinimą. Jis turi apšviesti du trečdalius savo skaitytojų, kurie yra užsieniečiai, kad britų jūrininkai miršta už platesnes laisves negu daug kas įsivaizduoja. Ir savaitraštis turi pasakyti likusiam trečdaliui savo skaitytojų, kurie yra britai, kad po pergalės, jei ji bus, Britanija turės padėti susirūpinusiems šiaurės Amerikai ir draugams Vakarų Europoje pasiekti taiką daugiau, negu jie padėjo britams kovoti. Pirmiausiai užsieniečiams."

"Daugelis sąjungininkų politikų aiškiai galvoja, kad britai atsiminė savo imperialinę didybę, labai smulkiam reikale. Du argumentai tačiau rodo, kad tie kritikai yra neteisūs — vienas liečia nūdienius didžiausius pavojus, o kitas sukasi apie rytojaus geriausius viltys."

"Šiuo metu daugiau kaip pusė pasaulio vyriausybių keičiasi ne rinkimais, bet perversmais, kurie dažnai susiję su valdančių ir jų šeimų mirtimi. Dauguma jų turi kivičių su kaimynais dėl sienų, bet nuo 1945 m. generolai paprastai nebe puola kaimynus, bet tik verčia savus prezidentus. Bet ir netikėtinos invazijos pasibaigia baisiais rezultatais, tik prisiminkime Uganda, Iraną ir Kambodiją."

"Prezidentas (Argentinos) Galtieri yra vienas iš

daugiausiai respektuojamo Trečiojo pasaulio nedemokratinų valdovų dešimtadičio, nes jis ne padidino, bet sustabdė savo naminių priešų žudynes. Tačiau kovo pabaigoje peronistų minios pradėjo demonstracijas prieš jo draugus, ir jam pasivaideno, kad mažas, sėkmingas karas gali padėti kiekvienam ne per daug populiariam vadui. Tokia prielaida pasirodė teisinga, pirmiausiai jam, vėliau Mrs. Thatcher. Jei jam būtų pasisekę, šiame dešimtmetyje visi diktatoriai pasektų jo pėdomis. Kitame dešimtmetyje tokiuose konfliktuose jau būtų naudojamos atominės bombos. Sėkmingas britų, pasipriešinimas nesusitardys visų tokių bandymų, bet privers daugiau ir ilgiau apsigalvoti.

Antra, daug žmonių ateityje gyvens tolimose šalyse taip, kaip jiems patinka. Nedaug mūsų skaitytojų pasirinks avių piemenų gyvenimą Antarktikos pakraštyje, bet visos žmonijos geriausios ateities vizijos atsidurs pavojuje, jei svetima kariuomenė galės įvesti necivilizuotą režimą silpniesiems, kurie jo nenori. Daugelis valstybininkų, kurie svarsto pasaulinės santvarkos klausimą, jų tarpe ir Mr. Alexander Haig, nesuprato to pavojaus siūlydami, kad Argentinos brigada turi dalyvauti prižiūrėjime teritorijos, kuri iki balandžio 2 d. turėjo viso labo du policininkus ir nė vieno nusikaltimo.

Nepaisant to, kad Mrs. Thatcher susitiks su kitų civilizuotų valstybių galvomis, ji turės nusivilti, kad kai kurie Britanijos geriausi draugai yra susirūpinę britų pergalės pasėkom. Versalyje bus susirūpinta, kad daug lotynų Amerikos kraštų amžinai liks Britanijos ir jos draugų priešais ir kad kai kurie tų kraštų pateks ne tik į Kubos, bet ir Sovietijos įtaką. Tai bus keis-

ta kalba tarp Amerikos, Britanijos, Kanados, Japonijos, Italijos ir Vakarų Vokietijos bei Prancūzijos vyriausybių galvų, kurių pirmųjų trijų vyriausybės, kai dabartinės galvos dar buvo jaunos, reikalavo sekančių trijų kraštų kapituliacijos be sąlygų, kurių viena buvo žiauriai okupavusi septintą. Iš tikro Falklando karas yra tokios rūšies, kurį reikia pabaigti rankos paspaudimu, o ne vergų eisena užpakalyje pergaletojų triumfo vežimų.

Neaišku, ar tai žino Mrs. Thatcher, kurios populiarumas šiuo metu yra lygus Churchillio, Palmerstono ar Chatnamo. Ji turėtų atsiminti, kad visi trys buvo pašalinti iš valdžios vos keliems mėnesiams po jų didžiausio triumfo praslinkus.

Jei ateitų pergalė, Mrs. Thatcher tikslas turėtų būti tiltų į Argentiną atstatymas. Kokį — reikia jau dabar diskutuoti. Mums patiktų, kad tuoj po argentiniečių pareiškimų, jog jie sumušti, Britanija pasiūlytų atitraukti abiejų pusių kariuomenes. Abu kraštai susitarę galėtų paprašyti kokios trečios šalies — JAV, Kanados ar Meksikos daboti jų interesus. Salos administracija liktų kaip iki Argentinos užpuolimo, bet Argentinos vėliavos ten galėtų laisvai plevėsuoti ir ne tik ant narsių karių kapinių. Britanija turėtų tuojau pasiūlyti pradėti derybas dėl tolimesnio salų likimo. Gal tai būtų kondominiumas, tačiau kiekvienu atveju būsima santvarka turi būti priimtina salų gyventojams. Jei prezidentas Galtieri su tuo sutiktų, Mrs. Thatcher turėtų pasisiūlyti su juo susitikti bet kur, kur jis pageidautų, kad jam paspausti ranką.

★

Kitas karas, sumaišęs didžiųjų kortas yra, Irako-Irano. Jis buvo vedamas ne tiek dėl teritorijos, kiek no-

■ Iš kitos pusės

Antanas Juodvalkis, gegužės 27 d. Nr. rašydamas Lituaniistikos katedros Illinoiso universitete reikalą, pastebi:

"Mūsųose dažnokai pasitaiko, kai vieni ką suplanuoja ir pradeda projektą vykdyti, tai kiti pasiūsauna steigti panašią instituciją ir vilioja rėmėjus. Pavyzdžiui gali būti ir informacijos centrai. Kai New Yorke pradėjo įsibėgėti kun. Pugevičiaus vadovaujamas Lietuvių Informacijos Centras, tai kiti Los Angeles mieste įsteigė Baltų laisvės lygą..."

Gyvenant pluralizme to sunku išvengti. Pvz. Aurelijos Balašaitienės tame pačiame Nr. šaukimas padėti Kento universiteto lituanistinei programai man daugiau patiko, negu perspektyva turėti profesorių, kuris, anot Juodvalkio, neesant studentų, galės pilną laiką dirbti lituanistinių tyrimų srityse. Gal norit lažintis, kurios jis bus pasaulėžiūros?

Ir kitas A. Juodvalkio pavyzdys nėra visai tikslus. Jau prieš kun. Pugevičiaus Centrą tame pačiame New Yorke daug metų eina ELTOS Informacijos angliška laida (kuri nėra lietuviškos laidos vertimas) ir savo informacijos tarnybą bei biuletenius turi BATUN — Baltic Appeal to the United Nations. Galima pagalvoti, kam prireikė dar vieno Centro, tačiau iš kitos pusės paskutinytis yra specifinis, būtent: katalikų, ne bendras.

Baltijos lygos 'Baltic Bulletin' leidžiamas šio krašto įmonių vidaus laikraštėlių pavyzdžiui. Geras popieris ir spauda. Nuotraukose, žinoma, netrūksta Vytauto Kutkaus, Vytauto Kamanto, Aušros Zerr, Tony Mažeikos ir A. P. Gurecko. Viduryje įdėtam geltono popieriaus lape yra atspausdintas... spėkite kas? Haigo laiškas Bačkiui? Kokia svarbi žinia iš Lietuvos? Ne! Raginant biuletenį užsiprenumeruoti — keturis už 25 dol. — skelbiamas sersers M. Aloysius laiškas su jos maldom lygos naudai ir 25 doleriais. Kas kam rūpi!

Yra ir gera to pasiūlymų gausybės rago pusė. Apsispręsti reikia pačiam. Galvojimo procesas sunkus, bet jis būtinais reikalingas ne tik tam.

vm

ro pašalinti priešų režimą. Irako valdovas Saddam Hussein jį pradėjo, kad sunaikintų Irano 'Islamo revoliuciją', Irano Khomeini atsisako taikos su Iraku, iki ten nebus pašalintas Hussein.

Bet kur kitur, Hussein, pralaimėjęs karą, netektų ir valdžios. Irake tačiau taip valdžios nesikeičia, jas reikia nuversti. Irako padėtį komplikuoja dar faktas, kad valdžią nuvertus, kraštas gali suskilti į keletą nepriklausomų teritorijų. Visa tai išgąsdino Saudi Arabiją ir kitas mažas Persijos pakraščio valstybes, kurios turi daug pinigų, bet nėra pajėgios atlaikyti karinį spaudimą. Iki šiol jos visos rėmė Iraką. Persimetimas į Irano pusę dar nereiškia jų valdančiųjų sluoksnių išgelbėjimo.

Tokioje situacijoje vienu metu laimėtoju gali išsiti Izraelis. Žinia, jei jis pa-

sinaudotų proga užpulti pietinį Libaną, jis duotų aktyvų arabų valstybėms vėl susivienyti prieš jį. Gudresnė politika diktuočių palaukti iki Iranu susirūpinę arabai patys supras, kad nėra reikalo turėti du priešus vienu ir tuo pačiu metu. Tuo atveju galimas susitarimas dėl ilgesnio taikos laikotarpio tarp Izraelio ir jo kaimynų.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

PARDUODAMA

KOMERCINĖ NUOSAVYBĖ
"NORTHERN LIBERTIES".

Atnaujinimui. Išskirtina galimybė investavimui. Prieky krautuvė, 3-4 butai. Gera vieta arti miesto centro. Skambinti FRYSTACKI AGENCY (215) 627-3886. (23-26)

PRESENTATION SISTERS OF FITCHBURG (P.E.V.M.)
Motherhouse and Novitiate: Holy Family Convent, 366 South St., Fitchburg, Mass. 01420.
Apostolic Work: Elementary and Secondary Education, Social/Pastoral Ministry, Health Care.
Represented in the Diocese of Worcester, Fall River, Providence, and Bridgeport.
Vocation Director: 366 South St., Fitchburg, Ma. 01420. 617-342-8346.

Isidėmėtina pamoka...

(Atkelta iš 1 psl.)

jų atspausdino tą reportažą? Vos keli. Kitaip nereikėtų mums jo persispausdinti ir visiems dar kartą išsiuntinėti! O tai reiškia, kad milžiniškai daugumai redaktorių atrodė, kad Skuodžio likimas jų skaitytojams visai nerūpi. Falklando atvejis čia irgi gali pasitarnauti. Argentinos mokyklose pusantro šimto metų buvo mokoma, kad tos salos jai priklauso, bet kas iš mūsų buvo apie tai girdėjęs? Ir jei girdėjo, tai kas iš to?

Aišku, tai nenuvertina mūsų veiklos, tačiau ir neįmanoma ją pristatyti kaip didžiausią veiksnį pasaulyje.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

ŽIAURIŲJŲ TRĖMIMŲ PRISIMINIMAS IPAREIGOJA

Baisus dalykas gyvenime yra karas. Užtat paprasti žmonės, rūpindamiesi savo gerbūviu, jo bijo ir net savo maldose prašo Aukščiausiąjį juos gelbėti nuo jo ir kitų gaivalinių nelaimių. Bet labai retais atvejais būna ir kitaip. Vienas tokių atvejų daugelio mūsų dar šiandien yra prisimenamas, kada prisistatė birželio mėnuo. Su jo atėjimu mintyse iškyla Lietuvą ir visą Pabaltijį ištikusios nelaimės: sovietinė okupacija, laikinai palaužusių valstybių nepriklausomybė, visus metus užsitęsęs pavergtųjų išnaudojimas ir terorizavimas, pagaliau pasiekęs aukščiausią laipsnį - žiaurų nekaltų žmonių trėmimą į tolimąjį Sibirą.

Nors tai buvo pavergtųjų pabaltiečių naikinimo tik pradžia, laimės ar atsitiktinumo dėka išlikę nepalieti nebeturėjo jokios vilties, kad su sekančia banga ir jie išvengtų to paties likimo. Jie tetroško tik vieno dalyko -- karol! Jų many-
mu, tik jis galėjo sulaikyti gabenimą Sibirą į mirtį.

Ir taip visos trys pabaltiečių tautos, išskyrus menką dalelę užkietėjusių prisiplakėlių, mel-
dė ir laukė karo: ne kaip nelaimės, bet kaip jų išsigelbėjimo. Toks bausis buvo birželio siaubas anais laikais.

Sakoma, kad laikas gydo žaizdas. Juo toliau nuo skaudžių išgyvenimų, tuo mažiau juos prisimename ir jų kaltininkus smerkiame. Gal su tokiais samprotavimais ir galėtu-
me sutikti mažuosiuose, kasdieniuose nesusipratimuose. Negi visą amžių širdyse nešio-
sime pagiežą, kada ir pats kaltininkas rodo dėl savo nusikaltimo apgailestavimą ir sten-
giasi savo kaltes aplyginti, kaip Vak. Vokietija nacių nusikrausų žydų palikuoniams.

Bet pamiršti rusų komunistinės sistemos skriaudas pavergtiesiems, jų tarpe ir mūsų giminėms bei artimiesiems vi-
soje okupuotoje tėvynėje, būtų tikrai nepateisinamas ir nelei-
stinas saviškių išsižadėjimas, su kuriuo nė vienas padorus tau-
tietis išėivijoje neturėtų sutikti. Tam išreikšti mes ir renkamės
birželyje į graudingas demons-
tracijas, primenantias anuos nežmoniškus trėmimus, kada
po pirmosios okupacijos už-
griuvo antroji, tebesitėsianti
iki dabar. Kas nespėta iš savo

namų ir giminių išrauti pirmą kartą, tas kančios ir mirties kelionėn buvo pasmerktas vė-
liau sekusiose deportacijose, tik jau daug platesniu mastu.

Vienas po kito Maskvos vir-
šūnių stabai krito, bet paverg-
tųjų naikinimo mašina nesilio-
vė veikusi. Pasikeitė tik takti-
ka ir apimtis. Atspariausią
elementą sunaikinus, o liku-
sius desperatiškai išgąsdi-
nus, okupantai atsisakė nuo
masinių trėmimų, tačiau ėmė
naudoti kitas priemones - tau-
tinę ir religinę diskriminaciją,
svetimųjų įkurdinimą, 'sava-
norių' telkimą, pataikūnų fa-
vorizavimą ir devynias galy-
bes kitų. Visa tai veda prie
vieno ir to paties tikslo, kaip ir
per pirmuosius trėmimus. Jo-
kio apgailestavimo dėl 'as-
mens kulto' neteisėjų, jokio
atlyginimo nekaltai nuskriaus-
tiems bei jų palikuoniams.
Net ir teisėtai, savo lešomis gri-
žę savo gimtąjį kraštą parsi-
veža paženklintus asmens do-
kumentus, pagal kuriuos ne-
gauna nei darbo, nei savo tė-
vynėje norimoje vietoje apsi-
gyvenimo, nes 'jo vietoj nu-
mylėtoji gyvena barzdyla ...',
kaip prieš daugelį dešimtme-
čių eiliavo tautos dainius.

Deja, lauktasis didžiųjų dik-
tatorių susikibimas išsilaisvi-
nimo neatnešė. Trumpam de-
klaruotas nepriklausomybės
atkūrimas buvo vėl palaidotas.
Bet kelerius metus trukęs lai-
kotarpis iki rusų grįžimo su-
darė sąlygas bent dalinai do-
kumentuoti patirtas skriaudas
ir jų liudijimą išnešti į laisvąjį
demokratinį pasaulį, kad ka-
da nors, papildžius vėlesniais
duomenimis, galėtume pateik-
ti tai atrajam tarptautiniam
tribunolui - Niurnbergo teis-
mo tėsiniui, tik kaltinamųjų
suolė sėdint jau komunistinės
sistemos atstovams. Jeigu ir
ne mūsų karta, tai po mumis
sekančioji tą tikrai prigyvens.
Todėl ją turime ugdyti ir švie-
ti taip, kad ji taptų blaivia
praeities įvykių vertintoja. To-
kia ji išaugs, jeigu pripratin-
sime ją pažinti kur baigiasi isto-
rinė tikrovė ir kur prasideda
tos istorijos sovietinis klastojimas.

Daug metų demokratiškasis
pasaulis mažai tenorėjo girdė-
ti apie komunistiškąjo pasau-
lio žiaurumus. Nuo jo rusiškų
jų vykdytojų yra nukentėjusi
kone kiekviena lietuviška šei-

(Atkelta iš 1 psl.)
drąsos, valios, sumanumo ir
patriotinio jausmo aukos.

Apie 130 tūkstančių lie-
tuvų partizanų 1941 m. bir-
želio mėn. savanoriškai pa-
kilo į kovą, padėjo vokie-
čiam išvyti bolševikus ir
virš trijų tūkstančių jų žu-
vo, o kiti pradėjus šeiminin-
kauti tėvynėje naujam oku-
pantui, kai nebegalėjo ka-
riauti ginklu, mūsų partiza-
nai kovojo pogrindyje spaus-
dintu žodžiu, plačiai pa-
skleisdami jį į žmones, stip-
rindami jų atsparumą ir
ruošdami naujai kovai už
laisvę.

1944 m. vėl birželio mėn.,
keičiantis krašto okupan-
tui, mūsų tautos elitas, trokšdamas Lietuvai lais-
vės, vėl sukilo, stvėrėsi
ginklo ir traukė į miškus
naikindami priešą. Kad tau-
ta išliktų, kad kiti Lietuvos
žmonės gyventų, partizanai
pačiam savo gyvenimo pa-
vasary nebijojo vargo, ne-
galėjo aukoti brangiausio
turto — gyvybės. Ir taip
metai po metų, gražiausioj
jaunystėj skynė juos žiau-
raus okupanto negailestin-
ga ranka. Žuvusių eiles vis
papildydavo kiti. Vieni atei-
davo palikę studijų knygas,
kiti padėję arklą, grėblį ir
tikslas buvo visų tik vie-
nas — tėvynė šaukia lais-
vės, lietuviai nevergaus. Jų

ma, labai dažnais atvejais ir
aukštųjų tos valdžios statyti-
nių. Tai iš tikrųjų baisi pro-
porcija. Mūsų laikais betgi vis
dažniau ir daugiau pasigirsta
balsų, smerkiančių tuos žiau-
rumus. Tad greta savo atei-
nančiųjų kartų švietimo, trėmi-
mų minėjimuose mūsų dėme-
sys turėtų krypti į svetimuo-
sius, kad jie pagal mus, kaip
asmeniškai pažinusius komu-
nistinės sistemos kėslus, geriau
pažintų grėsmę Vakarų pasau-
liui ir stipriau reikalautų pa-
vergtųjų išlaisvinimo ir žmo-
gaus laisvės teisių.

Jeigu žiauriųjų birželio trė-
mimų minėjimuose rinksimės
didelėmis miniomis, vieningai
su likimo draugais estais ir lat-
viais, jeigu savo tėvynėms ir
jose skriaudžiamiesiems lais-
vės reikalausime ne kartą me-
tuose, bet visur, visada ir kiek
viena proga - mes atliksime sa-
vo žmogiškąją ir tautinę pa-
reigą, kuri natūraliai atitenka
tautos daliai, iš sunaikinimo
laimingai ištrūkusiai ir isikū-
rusiai bet kur išėivijoje.

Birželis visad liks tragišku tautos įvykių priminimas...

pačių žodžiais tariant:

Mes išeinam tėvynę
kenčiant,
Papildyt kritusių eiles,
Dėl laisvės mirti su daina,
Už brolių kraują, sesių gėlą,
Už močių ašaras, skausmus
Ir už sudegintus namus,
Kad prisikeltų LIETUVA!

Jie atkakliai kovojo prieš
nepalyginamai didesnę prie-
šą, jo jėgą, dešimtys prieš
tūkstančius, kurie ėmėsi ne-
girdėto žiaurumo priemo-
nių. Ir taip stipriausio, at-
spariausio mūsų tautos žie-
do — jaunimo kapais nusė-
ta visa Lietuvos žemė. Juos
priglaudė amžinam poilsiui
gaudžiai ošianti miškai,
žali ir žydinti laukai, purvi-
nos turgavietės ir grioviai,
pelkės ir ežerai. Tą buitį
dar gyvi buvę partizanai ei-
lėmis atvaizdavo:

Tave spiaudo, spardo, gatvėse
paguldo,
Vyturėliui giesmę rytmetinę
čiulbant,
Dar lašelio kraujo ieško jie
Tavy...

Ne vien sužadėtinė, se-
suo ar šeima, bet jų tebeliū-
di visa Lietuva ir viso pa-

saulio lietuviai. Kad šis liū-
desys ir jų auka neliktų
vien beprasmiu minėjimu,
mūsų pareiga tą kovų idealą
tęsti ir įgyvendinti. Tik sek-
dami Lietuvos partizanų le-
gendarine drąsa ir auka, tik
visais galimais būdais siek-
dami Lietuvai laisvės. Tik
visai aktyviai ir vieningai
tam darbe dalyvaudami jų
kovų idealą įprasminsime.

• Šeštosios Dainų šven-
tės, su kuria pasibaigs II
Pasaulio Lietuvių Dienos
1983 m. ilėpos 3 d. Chica-
goje, suaugusiųjų choro re-
pertuaro komisiją sudaro
pirm. Vaclovas Verikaitis,
nariai — Gailevičius, Govė-
das, Kazėnas, Mikulskis,
Viskontienė. Jaunių choro
repertuaro komisijai vado-
vauja pirm. Faustas Strolia,
nariai — V. Gutauskas, D.
Polikaitis, O. Razutienė, R.
Šoliūnaitė ir P. Zaranka.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Dvidešimt pirmasis Dirvos NOVELĖS KONKURAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

- **Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė nove-
lės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- **Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. ma-
šinėlė rašytų, su dvigubu tarpu.
- **Laikas.** Paskutinė rankraščiu įteikti data 1982 m.
birželio 15 d.
- **Adresas rankraščiams siųsti.** Dirva, Novelės konkur-
sas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- **Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai
privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pa-
sirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis už-
rašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame
įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir tele-
fono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelai-
mėjus.
- **Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato
Simo Kašelio 600 dolerių premija, Dirva turi
teisę premijuotą novelę be papildomo atlygini-
mo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių
rinkinyje.
- **Nepremijuoti rankraščiai.** Grąžinami tik autoriams
prašant.
- **Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premiju-
tina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija
nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė ne-
premiuotina, premija tais metais neskiriama ir
perkeliamą į ateinančius metus.

Stalinas ir Hitleris (2)

Praregėjimas Amerikoje

Teisingumo D-to užsidegimas išgaudyti buvusius nacių kolaborantus, o ypač spaudos bei TV reakcija į tai, iškelia idomą klausimą: Kas gi buvo blogesnis, Stalinas ar Hitleris? Entuziazmas, su kuriuo griebiamasi to kolaborantų gaudymo, kalbėtų už dar aktualų paskutiniojo pavojaus, nors Hitleris nepaliko jokio aparato, ar didesnio pasekėjų būrio, kuris testų jo užsimojimus. Tuo tarpu stalinizmas, ir be paties Stalino dar gyvas bei sveikas Sovietijoje, sudaro pačią didžiausią grėsmę šiam kraštui.

Tiesa, atsakymas į mūsų pasistatytą klausimą yra nelengvas, nes sunku jį atsakyti visai nešališkai. Kai demokratiniai nusiteikę rusų emigrantai susidūrė su klausimu, kieno pergalės pageidauti Hitleriui užpuolus Sovietiją, jų vadas Prancūzijoje Miliukovas pasisakė už Staliną. Ir ne tik dėl to, kad Stalinas visvien atstovavo Rusiją. Miliukovo nuomone, Stalinas remtinas ir todėl, kad jo valdymo forma - vieno asmens diktatūra - reiškė Rusijos valstybinės organizacijos evoliuciją.

Savaime aišku, kad karo metu ir negalima buvo reikauti bešališkumo. Tol, kol sovietai kovojo su vokiečiais, jie tuo pačiu padėjo ir vakariečiams. Jau vien tas faktas - plus labai subtili, tik dabar aiškėjanti sovietų propaganda - vedė prie nevienodo įvertinimo.

Tuo klausimu rašytojas ir buv. ilgametis korespondentas Rytų Europoje Richard Grenier štai ką rašo liberalinėje The New Republic, kurią jokiū būdu negalima įtarti palankumu fašizmui:

„... Nėra jokios abejonės, kad kariaujant su nacių Vo-

kietija, o ne su Sovietų Sąjunga, Amerikos visuomenė labai daug sužinojo apie nacių sistemą, istoriją ir jų nusikaltimus, tuo tarpu tie patys dalykai Sovietų Sąjungoje pasiliko nežinomi. Per visą II Pas. karą 'Office of War Information' vertėsi propaganda. Ir tie, kurie nieko nežinojo apie Reichstago padegimą 1933 metais, apie jį sužinojo 1941 metais. Karui baigiantis tūkstančiai žurnalistų ir fotografų, karinių ir civilinių, pamatė nacių mirties stovyklas, jose mirusius ir mirštančius. Rezultate, Hitlerio padėjėjų - Himmlerio, Goeringo, Goebbelso - pavardės pasidarė žinomos visoje Amerikoje. Beveik kiekvienas girdėjo apie Auschwitzą, Dachau, Buchenwald ir Treblinką. Fašizmui vis dar nerandama lygaus blogio politiniame gyvenime...

Tačiau kas liečia Sovietų Sąjungą - kiek amerikiečių girdėjo apie Sergėjaus Kirovo nužudymą? Kiek atsimena Ježovo - NKVD viršininko vardą, kuris mirtin nusiuntė daug daugiau žmonių negu Himmleris ir per trumpesnį laikotarpį? Tuo labiau, kad kai Himmleris žudė tuos, kuriuos skaitė blogesnės rasės, Ježovas žudė 'darbininkus ir valstiečius', kurių vardu Stalinas valdė. Jago da, Ježovo pirmtakūnas ir mažesnis masinis žudikas, ne daugiau yra žinomas. Daug pagarbos reiškiamas Solženicynui, bet kiek mūsų atsimena didžiųjų stovyklų - kaip Vorkutos, Karaganda, Dalstroy, Solovki ir kt. - vardus, kur mirė daug daugiau žmonių negu nacių stovyklose? Viena iš istorinių keistenybių yra ta, kad mūsų šaltojo karo propaganda priešingai Vokietijos atvejui,

Vytautas Meškauskas

nesugebėjo parodyti šviesoje Sovietų Sąjungos ir kai kuriais atvejais šeštame ir septintame dešimtmetyje davė net priešingų rezultatų...

Bet tiesos visam laikui nepaslėpsi. Pasirodė visa eilė knygų ne tik apie asmeninius patyrimus, bet ir iš toliau analizuojančių. Savo laiku nemažą dėmesio susilaukė Sovietijoje dar tebegyvenančio istoriko Roy A. Medvedevo knyga 'Istorijos Teismui' (K sudu istorii), kuri - būdingai - negalėjo pasirodyti Sovietijoje, bet išėjo užsienyje. Autorius tačiau yra marksistas ir mano, kad tik patys komunistai gali padaryti teisingą sprendimą apie Staliną, kai sužinos jo nusikaltimus.

Faktinai, panašiai galvoja ir Chruščiovas. Savo valdymo pradžioje jis norėjo iškelti Stalino nusikaltimus, tačiau tik pradėjus, to užsimojimo rezultatai buvo tokie baisūs, kad tolimesnė kvota tuoj pat buvo sustabdyta ir net dalini rezultatai niekada viešai nebuvo paskelbti. Bijota, kad kvota diskredituotų ne tik Staliną, bet ir visą sistemą.

Kas tada buvo pabijota paskelbti, iš dalies paaiškėjo, kad tik pasirodžiusioje kito, dar tebegyvenančio Sovietijoje, istoriko Anton Antonov-Ovsejenko knygoje The Time of Stalin (Harper & Row leidykla, 374 psl. 119.95)

Autoriaus tėvo Vladimiro vardo negali išbraukti iš rusų revoliucijos istorijos. Jis buvo vienas žymiausių vadų revoliucijoje, o vėliau - sovietų ambasadorius Čekoslovakijoje, Lenkijoje ir Ispanijoje. Iš ten atšauktas, jis buvo paskirtas Rusijos sovietinės respublikos teisingumo komisaru. Nepaisant to, kad jis pasmerkė Trockį su Zinojevu, jisai pats buvo irgi sušaudytas ar nukankintas. Jo sūnui Antanui tada buvo 16 metų.

Dabar pats iškėlęs 10 metų Sibire, autorius yra iš profesijos istorikas, dėl savo kilmės galėjęs išsiaiškinti visokių detalių, neprieinamų kitiems istorikams. Vargu ar kas norėtų rizikuoti persiusdamas tokią knygą užsienin, jei nebūtų pasiryžęs paskelbti tik tikrą tiesą.

(Bus daugiau)

PATIKSLINIMAS

Dirvos 22 nr. str.: Stalinas ir Hitleris (1) buvo atspausdinta: "1931 m. grįžo su šeima į Rusiją, kur jo tėvas dirbo Fordo parduotuvėje, autovežimių įmonėje." Turėjo būti: "...grįžo į Rusiją, kur jo tėvas dirbo Fordo parduotuvėje autovežimių įmonėje."

ENGINEER

Manufacturing engineer BSME/BSIE required with 3 to 5 years experience in manufacturing. Skilled in tooling/fixture design, procedure writing, methods/standards, and training. Competitive wages and benefits. Relocation paid. Send resume to or call Ben Callis, EXPLOSIVE TECHNOLOGY INC., P. O. Box KK, Fairfield, Calif. 94533. Phone 707-422-1880. EOE M/F

(23-26)

AŠTUNTOJI BALTIŠKŲJŲ STUDIJŲ KONFERENCIJA

Šių metų birželio mėn. 17 - 19 d. St. Paul, Minn., įvyks aštuntoji baltiškųjų studijų konferencija, rengiama Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. (AABS) drauge su University of Minnesota skandinaviskųjų studijų departamentu. Tema: Baltų, skandinavų santykiai amžių eigoje.

Įvadinę paskaitą, "Šiaurės Europos kultūros: panašumai ir skirtumai", ketv. birž. 17 d. 9:30 val. ryte skaitys skandinavų emigracijos Amerikoje specialistas dr. Franklin D. Scott. Nobelio laureatas Czesław Miłosz penkt., birželio 18 d. vakare, atliks savo poezijos rešitalį. Konferencijos metu taip pat vyks dailės paroda, knygų paroda ir filmų demonstravimas, tarp jų ir Jono Meko "Reminiscences of a Journey to Lithuania".

Atskiroms sesijoms pirmininkaus arba pranešimus skaitys: Senovės istorija ir archeologija: dr. Marija Gimbutienė (Institute of Archaeology, UCLA), I sesija - Senovinė Baltijos aplinka; Juozas Jurginis (Istorijos institutas, LTSR Mokslų akademija), "Herulians in der Geschichte der Balten";

Aplinka ir gamtos turtai: Jonas B. Genys (University of Maryland), "Stabilizing the Dunes Along the Baltic Sea".

Istorija: Romualdas J. Misiūnas (Yale) pirmininkaus X-ai sesijai; Imigracijos istorija: Milda Danytė (Montreal), "Contract Schemes for Hiring Displaced Persons in Canadian Domestic Employment 1947 - 1950"; R. Kriščiūnas (Christian Albrechts Universität, Kiel, Vokietija), "Lithuanian Refugees 1945 - 1950: The Decision to Emigrate"; Kun. William Volkovich - Valkavičius (V. S. Lithuanian Immigrant Studies), "Immigrant Population Patterns and Their Significance: Finns, Estonians, Latvians, and Lithuanians in the Federal Census of 1930";

Lingvistika: dr. Janina Rėkaitienė, "A Topic in Lithuanian"; dr. William Schmalstieg dalyvaus svarstybose "Tone Monophthongs in Lithuanian: Problems and a Hypothesis"; Literatūra: dr. Rimvydas

Silbajoris (Ohio State University) vadovauja visai sekcijai; dr. Audronė Willeke - Barūnaitė (Miami University, Ohio), "The Past Confronts the Present: Lyric Protest in the Work of Romualdas Granauskas"; dr. Violeta Kelerienė (Wisconsin), "Aspects of Oral and Written Speech in Lithuanian Prose"; dr. R. Silbajoris, "A Topic on Radauskas and Salinas"; David Miller (Ohio State), "Ichchokas Meras and Biblical Allusions in 'The Stalemate'"; Muzikologija: dr. Raminta Lampsatytė (Hamburg), "New Dimensions in Lithuanian Chamber Music"; Emily Schmalstieg (Pennsylvania), "The Teaching of Elementary Music in Soviet Lithuania";

Mitologija ir tautosaka: Eglė Viktorija Zygaite vadovauja sekcijai bei skaitys vieną iš pranešimų "Personality and Personal Experience Narratives: A Lithuanian Example";

Politiniai mokslai: dr. V. Stanley Vardys praves apvalaus stalo diskusijas "The Impact of the Events in Poland on the Baltic Republics". Dalyvių tarpe bus ir dr. Marija Gimbutienė.

Pabaigtuviniame balijuje šešt., birž. 19 vakare, dr. Gimbutienė, kaip baigianti savo kadenciją AABS pirmininkė, pasakys pagrindinę kalbą.

Konferencija vyks Earle Brown Continuing Education Center, 1890 Buford Avenue, University of Minnesota, St. Paul, Minn. Registracijos mokestis 45 dol., studentams ir pensininkams 25 dol. Informacijų reikalu rašyti: Lori Graven, Program Coordinator, Nolte Center, 315 Pillsbury Drive, S. E., University of Minnesota, Minneapolis, MN, 55455, arba skambinti telefonu (612) 373 - 5361.

MACHINIST

Machinist, journey level with 4 or more years of experience. Proficiency with CNC mills and lathes, engine lathe, surface grinders and hones. Work from blueprint, sketches and layouts. Permanent swing shift work. Competitive wages and benefits. Send resume to or call Ben Callis, EXPLOSIVE TECHNOLOGY INC., P. O. Box KK, Fairfield, Calif. 94533. Phone 707-422-1880.

EOE M/F

(23-26)

KELIONĖS Į LIETUVĄ — 1982

16 DIENŲ EKSKURSIJOS

rugsėjo 15-30 \$1,599
 gruodžio 21-sausio 4 \$1,549
 Kelionė: Varšuvoj 2, Vilniuj 6, Rygoj 4, Frankfurte 1.

11 DIENŲ EKSKURSIJOS

rugplūčio 18-28 \$1,229
 rugsėjo 1-11 \$1,229
 Kelionė: Varšuvoj 2, Vilniuj 6, Frankfurte 1
 liepos 22-31 \$1,289
 spalio 7-16 \$1,199
 Kelionė: Maskvoj 1, Vilniuj 6, Leningrade 2

Ekskursijų kainos bazuojamos pagal lėktuvų kainas su Lufthansa iš Bostono ir New Yorko arba Finnair iš New Yorko.

Visos mūsų ekskursijos yra palydimos prityrusių palydovų iš mūsų įstaigos. Vietų skaičius ribotas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

BALTIC TOURS
 8 White Oak Road
 Newton, MA 02168
 (617) 969-1190

Daromi giminių iškviatimo dokumentai

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

KŪRYBA IR MOKSLAS

Poezijos dienos Chicagoje

Gegužės mėn. ilgasis savaitgalis (28-31) Chicagos Jaunimo Centre buvo perkrautas įvairiais renginiais. Čia vyko gausus Kauno Aušros gimnazijų mokytojų ir mokinių suvažiavimas su plačia bei įvairia programa ir devintos poezijos dienos. Šių metų poezijos dienos buvo skirtos didiesiems mūsų dainiams paminėti: prel. Jonui Mačiuliui-Maironiui ir

Kalbos vargai

T. Klyga

Dar imkim šį tą iš ilgojo laiško nežinomo autoriaus, kuris taip jautriai susirūpinęs mūsų išeivijoje savos kalbos smukimu. Kai kas jau minėta praeitą kartą. Štai dar dažnai vartojamas žodis — **kompetetingas**, anot autoriaus, taisytinai taip: **kompetentingas**. Bet to **kompetetingas** joks kalbininkas nepasiūlė ir neįteisino, čia tik mažne nuolatinė kalbėtojų ir spaudos darbininkų klaida, atsirandanti dėl to žodžio svetimumo, painumo ir ilgumo. Matote, mūsiškam liežuviui sunku ištarti svetimo, ilgo žodžio garsų sandūros, ir jis keičia savaip, sužaloja. Todėl jo vieton būtina surasti savą pakaitalą. Gal čia tiktų išmanus, nuovokus, išmaningas, kartais ir mokslingas, atsakingas, patikimas? Tai uždavinys mūsų kultūros vadovams.

Panašiai mūsiškas liežuvys neapvaldo svetimo, irgi gana dažno žodžio: **akompanuoti** (muzika palydėti dainą) ir taria bei rašo: **akomponuoti**. Ši klaida parodo vartotojo neišprusimą ir net sukelia juoko. Ir čia tiktų savas žodis, o ne vis laužyti liežuvį su svetimu spirgu, kuris neįsiderina. Pati kalba parodo, kad painesni svetimžodžiai nepritampa ir net į klaidą veda, tad atmestini.

Dar vienas, laiške nurodytas, svetimkūnis, dabar mūsųose vis vartojamas: **pravesti** iškilmes, susirinkimą, paminėjimą, laidotuves ir t.t. **Pravesti** — **provo**dit tai rusų žodis, šiem atvejams netinkamas. Tokios ryškios svetimybės iš tiesų guitinos laukan.

Laiške siūloma ir rašybą truputį supaprastinti (pvz., e, ė ir u, ū, ū — jų perdaug), gal lengviau būtų jaunimui mokytis? Tačiau atsiskirti nuo visos tautos tėvynės ir svetūr jau kitaip kalbą žymėti — regis, būtų klaidingas žygis.

ANTANAS JUODVALKIS

poetui Bernardui Brazdžioniui.

Pirmoji poezijos diena (V. 28) skirta Maironio gimimo 120 ir mirties 50 metų sukaktims paminėti. Vakarone pravedė poetas Kazys Bradūnas ir pristatė prelegentą. Gerai paruoštą, akademinio lygio, įdomią paskaitą skaitė irgi sukahtuvinkas, švenčias sidabrinę amžiaus sukaktį, poetas Bernardas Brazdžionis. Poetas Brazdžionis vaizdžiai papasakojo lietuvių tautos dainiaus Maironio gyvenimo bei kultūros įvykius, nes asmeniškai jį gyvą pažino. Teigiamai vertino Maironio kūrybą ir įtaką atgimusios Lietuvos jauniesiems poetams.

Maironio meto kritikai labai nevienodai vertino jo kūrybą, priklausomai kokios pasaulėžiūros kritikas buvo. Okupuotoje Lietuvoje Maironio kūryba spausdinama, bet praleidžiami dainų patrijotiniai posmai ar ištisi eilėraščiai. Prelegentas poetas B. Brazdžionis citavo anų laikų poetų ir kritikų pasisakymus: kun. Juozą Tuma-Vaižgantą, Vincą Krėvę Mickevičių, Balį Sruogą, Kazį Binkį ir kai kuriuos kitus keturvėjininkus.

K. Bradūnas padėkojo paskaitininkui už gyvą ir įdomią paskaitą ir paaiškino apie čia išstatytą Maironio portretą, pieštą dail. Jono Šileikos. Tai vienintelis Maironio portretas su kaklaraiščiu, neįprastu daugeliui kunigų, ypač pačiam Maironiui. Taip pat pristatė rašytojas, atvykusius nuo Pacifiko krantų: Alę Rūtą ir dr. Mariją Gimbutienę.

Po pertraukos aktorė ir solistė Elena Blandytė recitavo ir dainavo Maironio kūrybą. Meninė dalis pradėta visiems sugiedojus Marijos giesmę. Elena Blandytė labai jautriai ir išraiškiai recitavo šias Maironio eiles: Uosis ir žmogus, Burtai, Smuikui gieziant, Našlaitė, Nuo Birutės kalno, Žiemos naktis, ištrauką iš Raseinių Magdės, Dubysos pakalnės, Nepriklausomybę atgavus ir Pasitikėjimas savim. Ypač jautriai buvo perduota Nepriklausomybę atgavus, išspaudusi nevienam nostalgijos asarą.

Solo ar visiems pritariant E. Blandytė padainavo šias Maironio sukurtas dainas: Senovės daina, Ar skauda man širdį (VI. Jakubėnas), Mylimoji Karalienė (F. Strolia), Už Raseinių, Lietuva brangi (visi dainavo

sustoję) ir užbaigė Jaunimo giesmę (Naujalis). Programa buvo ilgoka (truko 55 min.), bet atliekama pakaitomis deklamacija ir daina, įtraukiant ir visus susirinkusius, neprailgo. Susirinkusieji pajuto Maironio dainų galią ir kerėjimą. Ne veltui ir šiandieninėje Lietuvoje, Maironio kūryba yra populiari ir plačiai dainuojama.

Antroji poezijos diena

O, mūs šventas lietuviškas žodi,
Ilgą naktį vergijoje kalėjus,
Ne kaip vergas šiandien pasirodyk,
Bet kaip laisvas pavasario vėjas

Bernardas Brazdžionis

Šiais poeto žodžiais pasitiko poezijos bičiulis meniškasis, didelio formato plakatas, paruoštas dail. Jono Kelečiaus, kuriame pavasario žiedų jūroje ir vėjo glamonėjama žengia kūrėjo mūza.

Šis vakaras buvo skirtas poeto Bernardo Brazdžionio 75 metų amžiaus sukakčiai paminėti. Pradėdamas vakaronę, poetas Kazys Bradūnas nepasakojo B. Brazdžionio biografijos ir neskaičiavo išleistų poeto knygų, bet paskaitė iš paskutinės pagrindinės Aušros Nr. 19 pasakojimą, apie mokslivų ekskursiją į poeto tėviškę, kurioje nerado nei gimtosios sodybos, nei memorialinės lentos.

Poetas Bernardas Brazdžionis skaitė savo kūrybą, paįvairindamas įvairiais nuotykiiais ir išryškindamas aplinkybes, kuriose buvo sukurtas tas ar kitas eilėraštis. Savo kūrybos rečitalį B. Brazdžionis baigė Vaidilos Valiūno poema, kurioje kalbama apie vergų padėtį sunkaus režimo stovyklose. Buvo pristatyti du liudininkai, buvę stovyklose ir dalyvavę kalinių sukilime: Leonardas Gogelis ir Povilas Vaičekas. Jie paliudijo, kad B. Brazdžionio patrijotinė kūryba prasišverbia pro geležinę uždangą ir pasiekia net koncentracijos stovyklose laikomus kalinius.

Įtarpoje Polikaičių šeimos jaunosios atžalos: Darius (jo kompozicijos), Andrius ir Rima padainavo B. Brazdžionio keletą dainų. Poetas pasidžiaugė, kad čia yra jo investavimas, nešas daug didesnį pelną, kaip dažnam milijonieriui.

S. Endrijonienė, uždarydama vakaronę, dėkojo K. Bradūnui už poezijos dienų suorganizavimą ir sklandų bei įdomų pravedimą.

Poetai Bernardas Brazdžionis ir Kazys Bradūnas Poezijos dienose Chicagoje. Z. Degučio nuotr.

Poezijos dienų abu vakarai praėjo labai turiningai savo programa ir rekordiniu dalyvių skaičiumi. Neabejotina, kad ypatingą reikšmę turėjo abu poetų magiški vardai: Maironis ir Brazdžionis. Poezijos dienų

metu veikė poezijos knygų stalas, suorganizuotas Bradūnų šeimos pastangomis. Daugelis lankytojų apsirūpino Maironio, Brazdžionio, Bradūno, Gustaičio ir kitų poetų kūryba.

Šis bei tas

Skirptas

Pasidžiaukim nauja, gera knyga: Vilties leidykla išleido R. Spalio, Anglijoje gyvenusio ir neseniai mirusio beletristo, *Rinktinės novelės*. Šis autorius visada buvo skaitytojų mėgiamas, o dabar, jo netekę, ypatingai pasigesime. Todėl jo talento literatūrinis palikimas mūsų kultūringai visuomenei tebūs brangintinas ir nuosirdžiu susidomėjimu vertinamas. Tą neeilinį domesį liudija ir visos būrelis mecenatų, parėmusių knygos išleidimą. R. Spalio raštai yra savito, gerai išdirbto stiliaus, taip pat įdomaus turinio. Jo žodis lengvai ir sklandžiai bėga, o fabulos gyva tėkmė su aštria intriga neleidžia skaitytojui nuobodžiauti — traukia būtinai pasiekti pabaigą, kurioje dažnai atsiveria netikėta staigmena. Tai autorius, kurį skaito ne tik vyresnieji, bet ir jaunimas nevienu kūriniu susižavėjo ir buvo patrauktas prie lietuviškos knygos puslapių. Nedidelis knygos tiražas kursto nedelsiant įsigyti šią naują R. Spalio knygą.

• Taigi, tie mūsų tiražai... jau ne kartą vienas kitas balsas spaudoj iškėlė rūpestį, kad išeivijoje knygų tiražai pradeda liūdinti atestuoti savąjį visuomenę. Ar tai ne spartus nukultūrijimas, dvasinės gyvybės bei pažangos nevertinimas, kultūrinis apstingimas, kartu ir tautinio jautrumo išblėsimas? Kai kas sprendžia, jog ir mūsų vidaus nesantaikos, tie "susiskaldymai", tarpusavio kivirčiai, net vieši šmeižtai — kaip tik daiginasi dėl nusigrėžimo nuo kultūrinių šaltinių, dėl dvasinio apstingimo. Juk tiesa, kad mūsų daugelis beveik užsidaro savo pomėgių ir puošnių patogumų pasauly, numodamas į bendruosius tautinius ar visuomeninius reikalus. O bet kokia kultūrinė šviesa visada remiasi kone pirmoje eilėje spausdintu žodžiu, knyga. Tik mes jau šią tiesą pamirštame: nors kalbam apie milijoną ar bent pusę milijono savos išeivijos, bet knygų jau nepaskaito net nė vienas tūkstantėlis... Ar tai ne apgailėtinas nukultūrijimo laipsnis? Žinoma, eilinis žmogus seka paskui vadus ir — savo nuosmukį uždeda ant jų atsakomybės. Dar pamenam, kai vienas žymios organizacijos vadovas pareiškė, jog knygos leisti neapsimoka, nes neša tik piniginius nuostolius. O kas dabar suskaičiuos kultūrinius nuostolius?

• Kartais atrodo, visa sudėtingos aparatūros veikla yra tik dailus kevalas, be gyvo branduolio. Iš LB sukahtuvių dienų Detroite, pranešant apie spaudos mėnesių problemas, taip rašoma: "Toliau primenama apie anksčiau LB rengtus spaudos mėnesius ir apgailima, jog jokių apčiuopiamų rezultatų jie neturėjo, o apylinkės savo pranešimuose net nepaminėdavo" (Draugas, nr. 96). Apie tą patį Tėviškės Žib. nr. 19 kalbama panašiai: "skelbiami spaudos mėnesiai nėra davę regimų vaisių".

• Bet įdomu, kad tokia būklė nieko nesujaudino, lyg tai normalu, lyg tie "spaudos mėnesiai" skardenami "dėl formos", nė nebandant siekti kokio nors tikslo. Ir visuotinio LB suvažiavimo (bal. 17-18 d.) rezoliucija vėl lyg niekur nieko ramiausia sąžine pateikia tą pačią formulę: "skatinti ir toliau skelbti spaudos mėnesį..." (Tėv. Žib. nr. 20). Tai lyg iškilius vaidinimas, paplokim, ir viskas: ta tema iš esmės niekam nerūpi.

Iš Lietuvos pagrindinio leidinio 'Aušra'

Apie 'nemokamą' gydymą ir mokymą okp. Lietuvoje

Visais varpais tarybiniai varpininkai skambina apie nemokamą gydymą ir nemokamą mokymą. Idėja labai graži, bet jai įgyvendinti reikia geros valios valdžios, reikia doros ir sąmoningos visuomenės. O to nėra. Todėl jau visoj Lietuvoj skundžiamasi: nemokamas gydymas labai brangiai kaštuoja. Ir kaipgi nekaštuos, jei nežinai nei kam, nei kiek duoti. O duoti būtina: be to sunkiai arba visai ligonis nesveiksta.

Nemokamojo gydymo brangumą pagaliau sužinojo partija ir tarybinė vyriausybė. Senasis Maskvos sveikatos apsaugos ministras "akademikas" Petrovskis, psichiatras, aprobavęs ir taikęs kitaminčių "gydymą" psichinėse ligoninėse, buvo atleistas (tik ne už kitaminčių "gydymą"!). Naujai paskirtasis G. Burenkovas ėmėsi gydyti "nemokamąjį gydymą". Viduvasarį susišaukė į Maskvą respublikinius sveikatos apsaugos ministrus ir labai griežtai pareiškė, kad gydytojų kyšininkavimas ir korupcija priėję prie kraštutinės ribos. Vien trūksta, kad apie tai sužinojęs, imtų šaukti užsienis. Kyšio reikalaujama visur, bet ypač Lietuvoje. Kyšio dydis priklausęs nuo gydytojo užimamosios vietos aukštumo ir nuo jo vardo garsumo. Profesoriai nebenorį imti rublių. Reikalaują brangenčių, aukso arba patikimesnės valiutos. Ambulatorijose nedarbingumo lapelių duoda taip pat už kyšius. Kyšius ne tik priima, bet jau reikalauja. Padėti reikia taisyti skubiai.

Turbūt dėl šių ar kitų priežasčių buvo atstatytas Lietuvos sveikatos apsaugos ministras V. Kleiza. Jo vieton atsisėdęs Platūkis, panašiai kaip ir Burenkovas, ėmėsi "padėti taisyti". Susišaukė ligoninių ir sanatorių vyriausiuosius gydytojus ir akivaizdžiais pavyzdžiais jiems išdėstė, kaip visuotinai "žmonės baltais chalatais" piktnaudžiauja savo profesija, lobsta iš žmonių bėdos. Skundais užverstas Vilnius, užversta Maskva.

Burenkovas, nepasitenkinęs pokalbiu Maskvoje, apėmė Vilniaus, Kauno ir kitų miestų ligonines, tikrino popierius. Bet kyšiai popieriuose neregistruojami. Nedarbingumo lapelių žiūrėti buvo atsiųsta keliolikos žmonių komisija. Būdinga, kad Kaune, svečių pavadintas, Burenkovas atkrito: "Ja choziain, a ne

gostj!" ("Aš — šeiminkas, o ne svečias!"). Tipiška okupanto pažiūra į Lietuvą.

Iš Vilniaus sugrįžę vyriausieji gydytojai naujienas papasakojo savo pavaldiniams, prašė "paslapties" plačiai neskleisti. Turbūt viskas tuo vizitu pasibaigė. Atitinkamų žinybų atitinkamose knygose buvo parašytas "paukščiukas" — "padarytos išvados ir imtasi priemonių"... O nemokamas gydymas gal dar labiau pabrangs kaip brangsta prekės kovos su spekuliacija metu. O kas gydosi ambulatorijoj, tam reikės dar daugiau sveikatos, kad galėtų dienų dienas stovėti koridariuose prie "baltojo chalato" durų su numeru rankose... Čia jau sistemos reikalas.

Nepigus pasidarė ir "nemokamas mokymas", ypač aukštasis. Kai vidurinis mokslas privalomas, visi, kas jį baigia (o baigti nebe taip sunku, kai mokomasi "be atsiliekančių", kai dvejetuko neberašoma) veržiasi į aukštąjį, labiausiai į pelningąsias profesijas — mediciną, prekybą, techniką. Aukštoji mokykla daro atranką, rengia konkursinius egzaminus. Čia ir gimsta "nemokamojo mokamumas". Tokių egzaminų metu tėvų mokyklose daugiau negu pretendentų. Tėvai mat nori "pasimatyti" su egzaminatoriais. Tai nepatogu nei egzaminatoriams, nei tėvams. Bet ir čia buvo rasta išeitis — korepetitoriai. Tai "specialistai", padedą būsiamam studentui pasiręgti egzaminams.

Lengviausia į aukštąją patekti tam, kieno tėvas ar dėdė sekretorius ar kitoks partpareigūnas. Tokiam užtenka telefono skambučio rektoriui ar dekanui. Per "korepetitorių" stojant į mediciną, Lietuvoje kainuoja nuo dešimties iki penkiolikos tūkstančių rublių. Ir kaipgi paskui gydytojas, tokia sumą paklojęs įstodamas, neims iš paciento, nors tam jau mirtis žiūrėtų į akis! Paskiausia — stojantys savo jėgomis, be dėdžių ir be kišenės. Tokių labai reta.

Apie tokį "konkursą" žino ir kalba visi. Aukštojo ir specialaus vidurinio mokslo ministerį H. Zabulį "Kultūros barų" korespondento užuomina, kad stojamuosius egzaminus į aukštąją mokyklą išlaiko tėvai, o ne vaikai, labai erzina:

— Tokios kalbos man labai nepatinka. Jos žemina aukštųjų mokyklų rektorių

autoritetą ("Kultūros barai". 1979, 8 nr.).

Ministru nepatinka kalbos, o ne darbai. Ir tarybinis Aukščiausias teismas pasmerkia ne tuos, kurių negražūs darbai, o tuos, kas anų darbus iškelia aikštėn...

"Repetitoriaus problemą" seniai sprendžia "švyturio" žurnalas. Įdomių duomenų paskelbė jis straipsnyje "Kieno ateitis rūpi repetitoriui?" (1981 m., nr. 12). Terašo: "Aukštojo mokslo problemų mokslinio tyrimo instituto profesinio orientavimo sektoriaus vadovo pedagogikos daktaro J. Azarovo apskaičiavimu, per penkeris metus repetitoriai šalyje surinko maždaug aštuonis milijardus rublių. Tai beveik metinis mūsų šalies vidurinių mokyklų biudžetas. Įstatymas mokyti savo iniciatyva vaikus nedraudžia, tačiau repetitoriai apie savo veiklą, tiksliau apie pajamas turėtų informuoti finansų skyrius. Kartu privatūs švietėjai išeitų viešumon, būtų lengviau juos kontroliuoti." Taigi už kyšį sumokėk pajamų mokestį ir kyšis bus įteisintas, bus nebe kyšis. Tai galima vien stebuklų šalyje. Bet kai visos varnos kranksi, reikia jas tildyti.

Kad būtų parodyta, jog partija ir tarybinė vyriausybė su kyšininkavimu aukštojoje mokykloje kovoja, buvo suregžta byla Vilniaus pedagoginio instituto docentui, mokslinio komunizmo dėstytojui Sigitui Rudzevičiui ("Tiesa", 1981, nr. 161, "Nubaustas kyšininkas"). Į Rudzevičių kreipusis studentė neakivaizdininkė K. ir prašiusi įskaitos parašo, be kurio negalinti laikyti baigiamųjų egzaminų. Rudzevičius už tą parašą paėmęs tūkstantį rublių. Už kyšio ėmimą nuėmė aštuonerius metus kalėti, jo turtas konfiskuotas.

S. Rudzevičius, sako, turėjęs būti likviduotas dėl ko kita. Byla buvusi tik priemonė, o studentė K. — saugumo siūsta provokatorė. Ji apie mokslinį komunizmą nieko neišmaniusi. Dėstytojas įskaitos jai pasirašyti negalėjęs ir paklauses, ar nenorinti repetitoriaus, kuris ją pamokyti. Studentė repetitoriaus prašiusi. Rudzevičius pažadėjęs repetitorių už 200 rb. Toji sutikusi ir kitą dieną pinigų atnešusi voke. Dėstytojas, netikrines voke, įsidėjęs kišenėn. Einantį iš kabineto jį sulaikė ir voke rado ne

IZRAELYJE PAGERBTAS
A. A. KUN. BRONIUS
PAUKŠTYS

Adv. Avraham Tory, kilęs iš Lietuvos ir dabar gyvenęs Izraelyje rašo, kad š. m. balandžio 4 d. Lietuvos žydų sąjungos salėje Tel-Avive susirinko apie keletą šimtų Lietuvos žydų, tarp jų 12 šeimos narių, kuriuos kun. Bronius Paukštys išgelbėjo nuo nacių, prisiminti ir pagerbti šį geradarį.

Iškilmėse Paukščių šeima ir Selezječių vienuolyną atstovavo kun. Sabaliauskas, taip pat dalyvavo prof. Aizenbudas, artimas Paukščių šeimos bičiulis, kurio žmoną išgelbėjo kun. Bronius Paukštys, dr. Kisinienė ir jos dvi dukterys, Rachele Levinienė ir adv. Avraham Tory, visi dėkingi už gyvybę kun. Broniui.

Ties prezidiumo stalu kabėjo a. a. kun. Broniaus Paukščio didžiulė fotografija.

Štai ką apie iškilmes rašo adv. Avraham Tory dailininkei Jadvygai Paukštienei Chicagoje, kun. Br. Paukščio brolio žmonai:

"Kiekvienas iš mūsų pasakojo apie savo pergyvenimus Broniaus tarpe — kas minutes, kas valandas ar kas ir savaites. Tais žiauriausiais laikais sutikti žmogų humanistą ir labai stiprios valios ir drąsumo gelbėti žydus — buvo labai labai

200, o tūkstantį rublių. Kad būtų solidžiau!..

Mokslinio komunizmo dėstytojas buvęs "blogas": dėstęs komunizmą, kokį jį mato ispanai, italai ir prancūzai, o ne rusai, atseit, Rudzevičius nuklydęs į eurokomunizmo šunkelius.

Taigi šios bylos šūviu buvo nušauti du zuikiai: atsikratyta nepageidaujamo dėstytojo ir parodyta, kad su kyšininkais institute kovojama.

Tačiau byla patvirtina kyšių ėmimą aukštojoje mokykloje (net ne per konkurso egzaminus!), net mokytojų ruošimo įstaigoje.

Koks pavyzdys būsiamiems auklėtojams!

G. Arnaitis
"Aušra" Nr. 29 (1981)

sunku. Daugelis mūsų kolegų, draugų lietuvių — visai užmiršo mus, kiti aktyviai dalyvavo žydų išnaikinimo procese... Tai ne sunku suprasti kodėl aš penkerius metus planavau, dirbau ir pagaliau pasisekė man gauti iš Aukščiausios Geradarių Pasaulinio Komiteto Jeruzalėj pripažinimą įteikti a. a. Broniui Paukščiui — post mortem — tą garbingą titulą RIGHTOUS — GERADARYS, suteikti jo vardą aukščiausio pripažinimo Geradariui Medalį ir pasodinti medį Geradarių Alėjoje Jeruzalėje. Antanas Sabaliauskas jums pasakys ir tikiuos taip pat aprašys tą vakarą balandžio 4 Tel-Avive ir taip pat antrą aktą — Jeruzalėje balandžio 5 dieną, taip pat dalyvaujant šimtų lietuvių žydų. Tose ceremonijose jaučiau, kad atlikau moralinę ir labai nuo širdies pareigą mano artimui, brangiam Broniaus Paukščio atminčiai.

Dabar amžinai liks jo vardas tarp didžios dvasios asmenų iš įvairių Europos kraštų, kurie gelbėjo žydus iš nacių.

Gaila, kad negalėjote būti su mumis. Toks įvykis tik kartą gyvenime atsitiko... Taip pat pagerbėm prof. Juozą Pakštį, kuris padėjo išgelbėti mano žmoną Phiną ir dukrelę Shulamith.

Dukrelė tada buvo 7 metų, kai kun. Paukštys ją priglaudė savo kambaryje kol rado jai priglaudą pas brolių Juozą ir vėliau Virvagalių kaime. Ji dabar Scientific research of cancer darbuotoja Tel Avivo Universitete ir dažnai reprezentuoja Izraelį tarptautiniuose kongresuose vėžio tyrimo srityje...

Kai gausiu fotografijas iš Jeruzalės iškilmių, tai be abejo pasiųsiu Jums.

Linkiu Jums viso geriausio — sveikatos ir dvasios stiprumo — jūsų meno darbu sėkmės.

Gerbiantis Jus

Avraham Tory

P. S. Atleiskite, kad lietuvių kalba taip bloga, pamiršau. Iš Lietuvos pabėgau 1945 vasario mėn. taip ir ilgai neberašiau lietuviškai."

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Dr. K. Graužinio 20 metų mirties sukakčiai

(2)

Iš Dr. K. Graužinio korespondencijos su prezidentu A. Smetona

Vincas Trumpa

A. Smetona pas prez. Rooseveltą. - Gen. Raštikis į prezidentus?

2 laiškas:

Čikaga,
gegužės 10 d. 1941 m.

Mielas gerbiamas Ministre,
Tamstos laišką, rašytą 30. IV. 41, gavau ir nedelsdamas atrašau.

Dabar gyvenu miesto pakraštyje pas vieną lietuvį, banko direktorių, gerai pasiturintį, kaip čia sakoma, biznierių. Jo pavardė J. Mackevičius. Labai ramu ir malonu gyventi jo šeimoje. Ir jis ir jo žmona labai geri, nuoširdūs žmonės. Apie šio mėn. pabaigą nusikraustysime (su žmona) pas kitą gerai žinomą, taip pat labai malonų, lietuvių biznierių p. Bačiūną. Tai bus į šiaurę nuo Čikagos apie 110 mylių, ūkis (apie 100 h.), labai sudėtingas, įvairus, ir vasarvietės (kelelika mažų vilučių). Tas kaimas labai panašus į Lietuvos kaimą, su upe ir pievomis bei miškeliais. Be manęs su žmona, ten bus vasara ir Tūbelienė su dukterim, kuri dabar mokosi vienoje mokykloje Floridos pakrantėje, veikiausiai ir mano sūnus su savo šeima.

Man rodos, jog mano sūnui neverta palikti Pietų Amerikoje. Aš tokią savo nuomonę esu jam viename laiške pareiškęs. Jung. Valstybėse lengviau pritilti prie darbo. Pradžioje sunku, o paskum, susipažinus su žmonėmis, galima prasi-skinti kelias į darbą. Mudu su žmona esava ta linkme ir vieną kitą žygį padariusiu. Paskirti Julij, kaip jis ir man rašė, Tamstos patarėju yra du kliuviniai: viena, Lietuvos atstovybės (Igal. min. ir kons.) gaus lėšų tiek, kad vien patys teįstengs išsilaikyti, antra, kol vyriausybė nesudaryta, tai ir joki paskyrimai nėra įmanomi teisės atžvilgiu. Taigi, man rodos, nėra Tamstai reikalo klaustis p. Lozoraičio.

Ryšys tarp Europos ir Amerikos gali visai nutrūkti, o jei ir nenutrūktų, tai p. Lozoraičio nurodymai Amerikos mūsų pasiuntinybėms nepasiektų praktinės reikšmės. Europoje viena, o Amerikoje kita orientacija. Ką jie Europoje, būdami šulnin įmesti ir žvaigždes tematydami galėtų rodyti kelią tiems, kurie dar laisvi ir mato saulę šviečiant? Antra vertus, išskyrus Angliją ir Vatikaną, mūsų atstovybių aparatas viešai nepasireiškia. Be to, visas

pasaulis skyla politikoje į dvi dalis, taigi, kas tinka Europoje, tai visai nebedera Amerikoje. Apie tai man teko kalbėti ir su p. Žadei-

liksią dar apie 1500 dolerių. Tokį gražų ir gausingą bankietą, kur pats mayoras dalyvavo ir kalba gražią pasakė, Čikaga pirmą kartą

Prezidento A. Smetonos sutikimas 1941 m. Rio de Janeiro, Brazilijoje.

K. Vosylius nuotr.

kiu. Besvarstydami šį klausimą abu priėjome vienodą nuomonę.

Jeigu Romoje mūsų užsimoję kirsti šaką (prezidentą) ant kurios patys laikosi, tai, tikiuosi, Tamstai neisi talkon tiems kirtikliams, nes jie sąmoningai ar nesąmoningai, eina klaidingu ir Lietuvai žalingu keliu. Čia J.A.V. toji sutelktinė srovė (be abejo, turinti ryšio su Romos srove) viešai ėmė skelbti spaudoje (lietuviškoje), kad reikia atsikratyti Smetona ir jo vieton statyti gen. Raštikį, kad ne 1918 m. vasario 16 d., o Steig. seimo 15 gegužės d. (taip soc. Naujienos, bolševikinė Vilnis, ir, gal kr. dem.). Visa tatau Sov. Rusijos įtaka, radusi takų srovėn į lietuvių sroves. Tautininkai ir liaudininkai nesideda į tuos nukrypėlius.¹

Tačiau nėra ko rimtai imti tokius reiškinius, nors jie ir žalingi lietuvių vienybei, kuri dabar labai reikalinga. Šviesusis lietuvių elementas Amerikoje nepritaria tokiam opozicijos ardy-mo darbui. Tai rodo ir tas faktas, kad aš visur sutinkamas draugingai besidarančių komitetų iš įvairių srovių. Ypatingai Čikagoje tatau paaiškėjo. Varžėsi (?) opozicionieriai prieš bankietą, man sutikti ruošta, o salė vakare buvo pilna (tarp 7 ir 8 šimtų žmonių), nors bilietai įeiti atsėjo po 5 dol. vienam žmogui. Apsimokėjus brangias išlaidas, sako,

esanti turėjusi. Visi opozicijos puolimai niekais nuėjo, didžioji Amerikos spauda labai palankiai rašė apie Lietuvą, jai užjaušdama. Daugiausia padarė įspūdžio mano kalba (angliškai pasakyta), transliuota kone visų J.A.V. stočių ir Kanados. Kai taip pasisekė Čikagos žygis, tai tie patys čikagiečiai ruošiasi toliau veikti panašiai, įtraukiant į darbą ir tikruosius amerikiečius kurie labai palankūs Lietuvos išsivadavimui iš svetimųjų jungo.

Prez. Rooseveltas man padarė ko geriausio įspūdžio. Jo principinis nusistatymas mažosioms tautoms paliko kaip buvęs: nepripažinti agresorių okupacijos. Idomu ir tai, kad jis man patarė padirbėti tose vietose, kur daugiau lietuvių, ir reiskė vilties, jog pavergtosios tautos, vistiek kuriuo būdu, turės atgyti nepriklausomybę. A u d i encija truko 15-20 minučių. Turiu pastebėti, jog buvo įtakingų žmonių Washingtone norėjusių užkirsti kelią mano pasimatymui su Prezidentu (sako, žydai buvę tatau).

Aš sakiausi p. Žadeikiui esąs Tamstai skolingas 1500 dolerių. Jis pasakė, kad gal jis išlyginsiąs tą skolą sumomis jo žinioje esančiomis. Jei negalėtų, tai aš pats ją gražinsiu, kai prasikursiu. Dabar nieko neturiu.

Ar bus kur galima sudaryti savo vyriausybę —

kur, kaip ir kada — tas klausimas neaiškus, bet ir nebe vilties. Tikrų amerikiečių, draugingų Lietuvai, rinkis didėja. Aš imu jų daugiau pažinti.

Kol neturiu pastovios gyvenamosios vietos, prašau rašyti Čikagon, konsulo Daužvardžio adresu. Tamstai pravartu turėti Amerikos lietuvių spauda ir ji sekti. Ar turite? Iš Lietuvos eina žinios tikrai liūdnos ir baisios. Ištvėrkime ir tikėkime. Aš ir mano žmona siunčiame Tamstai

Galvanauskas. Prez. A. Smetonos atžvilgiu konferencijoje pasireiškęs labai nedraugiškas nusistatymas ir dėl jo pasitraukimo iš Lietuvos "be šūvio" ir dėl K. Merkio paskyrimo savo pavaduotoju. Esą buvo net svarstoma visiškai nuo jo nusigręžti ir nelaikyti Respublikos prezidentu. Tačiau pasitenkinta jo izoliavimu nuo lietuviško veikimo ir patarimu jam pasilikti Europoje.

Nors Romos nutarimai esą padaryti vienbalsiai, jie nebuvo vykdomi. E. Galvanauskas nesiskubino vykti iš Klaipėdos į Berlyną, o Lozoraitis ėmėsis pats pretenduoti į ministerius pirmininkus ("Kybartų aktai").

Idomu, kad A. Smetonos laiškuose K. Graužiniui visiškai neminiūmi tie Kybartų aktai, nors juose daug kalbama apie eventualios vyriausybės sudarymą. Priešingai, jo laiškuose jaučiamas tam tikras šaltumas ir nepasitikėjimas Lozoraičio atžvilgiu. Turbūt kaip tik dėl jo dalyvavimo Romos pasitarimuose.

Dr. K. Graužinis, atsakydamas į antrąjį A. Smetonos laišką (Buenos Aires, 1941 m. birželio 4 d.), dar smarkiau atsiribojo nuo Romos. Jis rašo:

"Romoje klaidinga buvo užimta linija ir todėl pats gyvenimas tuos nutarimus griauja. Iš savo pusės aš, žinoma, tik stiprinti esu nusistatęs tą šaką, ant kurios kabome, nes esu giliai įsitikinęs, kad apie savo Prezidentą visi vieningai spiesdamiesi galėsime vesti sėkmingą kovą už savo Valstybės atstatymą. Svajoti dabar apie Prezidento pakeitimą gali tik neišmanėliai, kurie visai nesiorientuoja tarptautinės teisės ir papročių srityje. Jokios teisėtos procedūros Prezidentui pakeisti dabar negalima sau net įsivaizduoti ir tokio naujo "Prezidento" jokia svetimoji vyriausybė nepripažintų. Man tai atrodo visai aišku".

(Šią Graužinio laiško vietą cituoja ir A. Merkulis savo monografijoje apie A. Smetoną). Toliau Graužinis pasakoja, kaip sunkiai Čekoslovakijos Benešui sekasi išgauti pripažinimą. "Reikia tikėtis rašo Graužinis, kad lietuviai amerikiečiai susipras ir atsisakys bergždžių ir labai pavojingų svajonių pasiskelbti naują 'prezidentą'. Mūsų Vyriausybės sudarymas, man atrodo, šiuo atžvilgiu galėtų būti labai naudingas".

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

BOSTONO LIETUVIAI

DŽIAUGSMAS IR LIUDĖSYS MOKYKLOS IŠLEISTUVĖSE

Bostono lituanistinė mokykla gegužės 30 d. užbaigė mokslo metus. Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje 10 val. mišiose dalyvavo mokyklos mokiniai ir mokytojai. Pamoksle kunigas kleb. Albertas Kontautas pasveikino mokinius ir pasiūlydė lituanistinės mokyklos darbu, nes kalbos mokėjimas yra dvasinis turas, juo labiau, kada lietuvių kalba yra viena iš seniausių gyvųjų kalbų.

Po pamaldų, mokiniai, mokytojai, tėveliai ir svečiai rinkosi į parapijos salę, kur įvyko oficialus mokslo metų užbaigimas. Scenoje sėdėjo mokyklos direktorius rašytojas Antanas Gustaitis ir šių metų septyni abiturientai: Petras Čepas, Tomas Kiliulis, Regina Kulbytė, Marius Navickas, Algis Petronis, Andrius Šležas ir Vita Špakevičiūtė.

Lituanistinės mokyklos vedėjas rašytojas Antanas Gustaitis su rūpesčiu kalbėjo apie lituanistinių mokyklų ateitį ir jų mažėjimą, apie mokinių skaičių, kuris kiekvienais metais mažėja. Juk baigusių lituanistines mokyklas yra gal net keli tūkstančiai, o kiek jų matomė lietuviškoje veikloje? Gal esąs koks 50 pasišventėlių, kurie rodosi lietuvių gyvenime ir veikloje, o kur kiti? Net ir Bostono lituanistinė mokykla yra išleidusi gražų skaičių abiturientų, o kur yra jie? Kalbant su mokiniais kai juos paklausi, kokie tavo aetities planai, kai tu užaugsi ir baigsi mokslus? Atsakymai visų panašūs: važinėti gražiu automobiliu, turtingai gyventi, ištekti už milijonieriaus vyro ir pan. Bet lietuviškos dvasios nei lašelio. Toliau Gustaitis tęsė. Po kokios dešimties metų dar turėsime apie 200 gerai paruoštų mokytojų, bet jau nei vieno mokinio. Tokia esanti realybė, kurią mes matome iš mūsų kasdienio gyvenimo.

Geriausiais šią mokyklą šiais metais baigė: Marius Navickas ir Vita Špakevičiūtė. Gustaitis įteikė visiems abiturientams brandos atestatus, kuriuos labai gražiai meniškai paruošė dail. Julius Špakevičius. taip pat abiturientams įteikė Lietuvių Enciklopedijos leidėjo Juozo Kapočiaus padovanotas knygas — Amerikos Lietuvių Istoriją, Petro Navazelskio padovanotą po lietuvišką ženkliuką. Ir kaip kiekvienais metais taip ir šiais, buv. šios mokyklos mokytoja Regina Makaitienė iš savo vyro šios mokyklos buvusio mokytojo, teisininko, Ame-

rikos kariuomenės karininko Algio Makaičio fondo, kurį jį įsteigė vyrui mirus, to fondo procentus. Steigdamą fondą ji pasižadėjo, kad tie procentai bus skiriami geriausiai baigusiam ar baigusiems šią mokyklą. Šiais metais tie procentai \$80.00 buvo paskirti Mariui Navickui ir Vitai Špakevičiūtei po \$40.00 kaip geriausiai baigusiems šią mokyklą.

Tai nepaprastai gražus ir sektinas ponios Makaitienės pavyzdys, kuri ir gyvendama už tūkstančių mylių nuo Bostono prisiunčia kiekvienais metais jos pažadėtą dovaną.

Tai linksmoji ir gražioji dalis. Bet liūdnoji yra tai, apie kurią rašytojas Gustaitis kalbėjo, kad turėsime dar apie 200 mokytojų, bet nei vieno mokinio. Be to, rašytojas Antanas Gustaitis, vadovavęs šiai mokyklai net 20 metų, pasitraukia iš mokyklos vedėjo ir mokytojo pareigų. Žinoma, lietuviybės išlaikymui Gustaitis yra atidavęs su kaupu. Šeštadieninė mokyklą yra vargo mokykla pilna to žodžio prasme. Mokyklos vedėjas turi rūpintis ne tik patalpomis mokyklai, bet ir pataikauti net mokyklos sargams, kad tie netrukdytų dirbti. Be to, vaikai nėra tokie, kokie buvo Lietuvoje ar gal ir čia normaliose mokyklose. Jie sako, kodėl jų draugai amerikoniukai turi laisvus šeštadienius, o jie turi būti mokykloje ir mokytis. Dauguma jų eina į šią mokyklą tik tėvų verčiami. Tad reikia nepaprastos valios ir kantrybės dirbti tokių mokykloje. Be to, vadovėlių ir kitų priemonių stoka irgi apsunkinimas. Tokiose sąlygose Antanas Gustaitis atidavė didelę duoklę lietuviybei. Ir ne tik vaikų tėvai ir vaikai, kurie lankė šią mokyklą turi būti dėkingi Gustaičiui, bet ir visa lietuvių visuomenė, nes jis dirbo visų mūsų labui.

Taip pat pasitraukė ir mokytoja Paulina Kalvaitienė, kuri šioje mokykloje irgi išdirbo 20 metų. Ji irgi atidavė daug. Įvairių švenčių ar kitokių pasirodymų proga, šalia darbo mokykloje, jos paruošti vaikučiai atlikdavo programas. Didelę padėką jai.

Tos pačios dienos vakare Laimos ir Česlovo Kiliulių namuose įvyko pobūvis su abiturientais ir klasės po jų, kurie sekančiais metais turėtų baigti mokyklą. Dalyvavo abiturientai, tėvai, mokytojai. Buvo pasakyta kalbų, padovanota gėlių ir atsisveikinta su iškeliaujančiais. O abiturientai dar atliko pačių paruoštą programelę.

(pž)

Hartfordo "Tėvynės Garsų" radijo štabas: Lionginas Kapeckas, Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir vedėjas Algimantas Dragunevičius. A. Jaro nuotr.

HARTFORDO TĖVYNĖS GARSAMS 25 METAI

Nejučiomis pokarinės emigracijos pradėtos institucijos ir organizacijos sulaukė brandaus amžiaus. Ilgamečių sukakčių minėjimai yra lyg derliaus šventės kai kartu suėję pasiūlydami nuveiktus darbus ir nuopelnais.

Tokią derliaus šventę neseniai atšventė Hartfordo Tėvynės Garsų radijo programa yra vaikas dešimties tėvų-motinių. Dešimt Hartfordo lietuvių (tikriausiai sakant, devyni lietuviai ir vienas draugingas amerikietis) 1957 metais sudėjo po penkiasdešimt dolerių, sumūrydami pamatus Hartfordo Tėvynės Garsams. Šioje iniciatorių grupėje buvo ir čia gimusių ir naujų ateivių. Anksčiau veikusių, dar senesnės ir labai pajėgios Hartfordo kolonijos kurtos radijo programos, dėl įvairių priežasčių, o labiausiai dėl prasidėjusios senosios išeivijos veiklos žiemos, jau buvo nutilusios, tad, reikėjo naujos.

Pirmuoju Tėvynės Garsų programos vedėju buvo pakviestas Vladas Plečkaitis, sąžiningai programai vadovavęs porą metų. Jam išsikėlus į Clevelandą, programos vedimą perėmė muzikas Jurgis Petkaitis, į talką pasikvietęs Algimantą Dragunevičių. Neilgai trūkus, Jurgis Petkaitis iš Tėvynės Garsų pasitraukė. Tolimesnis programos vedimas buvo patikėtas Algimantui Dragunevičiui, kuris tas pareigas tebeina ir dabar, su dideliu sugebėjimu ir ištverme išvairavęs Tėvynės Garsus jau 23 metus.

Hartfordo Tėvynės Garsai yra gerai girdimi visame Connecticute ir dalyje Massachusetts. Kadangi visoje Naujojoje Anglijoje nebėra lietuviško laikraščio, radijo programos yra pagrindinė susižinojimo ir informacijos priemonė. Radijo programų populiarumas yra didelis. Hartfordo Tė-

vynės Garsai išsilaiko iš savanoriškos klausytojų paramos, apmokamų skelbimų yra nedaug. Pati programa yra stipriai patriotinės linijos, nepartinė ir profesionalinio lygio. Programos vedėjas A. Dragunevičius yra ir talentingas pranešėjas. Jam jau ilgus metus talkininkauja trys nuolatiniai gabūs padėjėjai. Tai Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas. Specialų atspalvį radijo programoms duoda Zitės Dapkienės išsamūs ir meniškai žodžiai ir interpretacija.

Tėvynės Garsų 25 m. sukaktis buvo atšvęsta Hartfordo Lietuvių Namuose gegužės 2 d. Buvo daug sveikinimų iš toli ir arti. Pagrindinį žodį didžiausios Connecticuto lietuviškos neorganizuotos visuomenės, būtent, T. G. klausytojų vardu tarė dr. A. Stankaitis. Gėlėmis buvo apdovano-

ti minėjime dalyvavę programoje pasirodę dar neseniai susiorganizavę, bet jau spėję pagarsėti muz. J. Petkaičio vedamas "Vyties" vyrų kvartetas (J. Starėnas, L. Adamkevičius, I. Alis ir J. P. Nasvytis).

Pokalbyje su vedėju A. Dragunevičiumi jautėsi nesvyruojantis pasiryžimas tęsti ir ugdyti T. G. programą. Hartfordo negalima įsivaizduoti be "mūsų Tėvynės Garsų". Jeigu kas yra rengiama sekmadienį, tai pirmiausia nusprendžiama prieš ar po radijo programos, bet jokių būdų ne per programos laiką, nes būtų mažai dalyvių.

Ir šias eilutes rašant girdisi sodrus pranešėjo balsas: ... kviečiame klausytis 1307-sios Tėvynės Garsų radijo programos... Ir taip kiekvieną sekmadienį, jau 25 metai.

P. Barlauskis

"Amber Holidays"

1982 M. ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Maskva/Vilnius:

liepos 5	— \$1165.00	rugsėjo 6	— \$1171.00
liepos 19	— \$1135.00	rugsėjo 15	— \$1045.00
rugpjūčio 4	— \$1135.00	rugsėjo 27	— \$1082.00
rugpjūčio 18	— \$1350.00	spalio 6	— \$ 995.00
(su Ryga)		gruodžio 27	— \$ 995.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Įstaigai vadovauja:
ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

PRO MĖLYNUS AKINIUS

REDAGUOJA OKULISTŲ KOLEGUA

Nežinomieji lietuviai

Nors dar prieš antrąjį pasaulinį karą gyromės, kad Amerikoje gyvena daugiau nei milijonas lietuvių, bet paskutinis čionykščių gyventojų surašinėjimas jų surado tik apie 800,000. Kai kurie mūsų skaitytojai klausia, kur dingo dar apie pusė milijono lietuviškų dūšių, kurių turėjo per ilgesnį laiką prisiveistii?

Tuo susirūpinusiems tenka priminti, kad beveik visa mūsų senoji karta, garbingai išsaugojusi lietuviybę, lietuviškai meldžiasi rojuje ir jos nereikia trukdyti. Na, o dabar didžiąją dalį gyvųjų sudaro "nežinomieji lietuviai", kuriuos galėtume suskirstyti į tokias grupes:

- Raštingi tautiečiai, kurie rašo mums ir valdžios įstaigoms anoniminius laiškus ir skundus, bet nepasirašo savo lietuviškų pavardžių.

- Jaunuoliai ir jaunuolės, kurie penketukais baigė lituanistines mokyklas, bet vėliau neatrandamai pasislėpė kitataučių naktinių marškinių sterblėse.

- Pensininkai, kurie paliko Lietuvoje šeimas ar gimes, bet nenori skardentis, kad jie dar gyvi, idant nereikėtų siuntinėti į tėvynę tarybiniais pareigūnams džinsų.

- Stambiai praturtėjusieji, kurie labai bijo, kad neatrastų jų rezidencijų aukų rinkėjai ir naujų premijų organizatoriai.

- Užsirusčiusieji visuomenės veikloje, kurie buvo

nuo vadovaujamos kėdės nustumti po garbės stalu.

- Neprenumeruojantieji jokio lietuviško laikraščio, nes ten apie juos nieko nerašoma, taigi ir nieko nežinoma.

- Nuskendusieji į gyvenimo dugną patriotai, kurie savo lietuviška pavarde nenori daryti gėdos savo tautai.

Kadangi jie vis tiek yra mūsų broliai ir tautiečiai, tai yra ne tik mūsų apsileidimas, bet ir nusikaltimas, kad iki šiol palikome juos nežinomybėje. Dėl to siūlytume, užuot organizavus nėsčių vaidilučių pristatymus visuomenei, kasmet rinkti patį "Nežinomiausiąjį lietuvį" ir jį atitinkamai pagerbti, kad būtų visiems žinomas. Lietuvių fondas ar kita piniginga organizacija

tokiam galėtų paskirti net ir tūkstančio dolerių premiją, nes tada atsirastų ir daugiau kandidatų, gerokai sumažėtų nežinomųjų, o padidėtų žinomųjų lietuvių skaičius.

MUMS RAŠO

DAR ĮSIAMŽINIMO KLAUSIMU

Aiškėja, kad mūsų aną kartą iškeltas įsiamžinimo reikalas yra labai aktualus. Į mūsų paliestą klausimą atsiliepė labai įžymus tautietis J. Katinas, atsiųstame savo traktate išsamiai nagrinėdamas dar visai naujas įsiamžinimo galimybes. Labai gaila, kad dėl popieriaus ankštumo čia jo viso straipsnio negalime spausdinti, bet kelias jo mintis vis tiek turime paminėti.

J. Katinas siūlo siekiantiems įsiamžinimo atlikti kokį nors nepaprastą žygį, kad tokių pavardė patektų į "Pasaulio rekordų knygą". Tai esą galima padaryti vienu ypu suvalgant 50 kietų kiaušinių, nes pasaulinis rekordas yra 49. Be to, dar esą galima laimėti knarkimo rekordą, ar šokdinant daktaro žmoną nuo jos vyro išvažiavimo į Havajus iki sugrįžimo.

Deja, mes nelinkime savo tautiečiams dėl garbės ryti kiaušinių, kai galima užspringti ir nuo vieno, o kam taip ilgai gaišti ir su ta daktaro žmona, kai šaunus vyrukas ją gali iki lubų pašokdinti ir per 15 minučių ir nusipelnyti tą patį įsiamžinimą.

A. AKCIDENTINĖ PATRIOTO MIRTIS

Verskit Oną, rinkit Joną,
Man vis viena — jau miriau:
Kroviau banke milijoną —
Seifę sielą uždariau...

Sugirgždėjo plieno durys,
Vario raktai skylėje —
Dingo skausmas, širdį dūręs,
Virtu šluota lelija.

Brolis gieda, dieną aręs,
Tėvas karias po medžių,
Šaukia grįžti Kuršių marios —
Niekur nieko negirdžiu.

Akyse nublėso gubos,
Svirtis, beržas, kamara,
Atsidusti nesuskubus,
Žiūrau — Pilviškių nėra...

PAVOJINGOS INSINUACIJOS

Kažin koks slapyvardininkas Tamošius Nerunga parašė mums labai menišką šmeižtaraštį apie kažkokį poetą, nepaminėdamas jo pavardės, o prikerkdamas prie jo garbingos krūtinės visokių kaltinimų ir įtariimų, kurie gali būti ir pagrįsti.

Kadangi ir mūsų "Okulistų kolegijoje" yra bent 5 su puse poetų, tai tokio straipsnio negalime spausdinti, nes panaši velniava gali užkristi ir ant vieno kurio mūsų kūrėjų galvos. Nu-

širdžiai atsiprašome auto-rių.

GUVUS VINČE

Clevelande po Rašytojų suvažiavimo metu įvykusio literatūros vakaro salėje kažin kas užmiršo labai gražų berniuką, kurio nuotrauką čia dedame visų tėvų dėmesiui. Su tuo simpatingu lietuviuku mūsų korespondentas surengė ir tokį pasikalbėjimą:

— Koks tavo vardas, vaikelė?

— Vincukas.

— O kodėl ne koks nors lietuviškas Vytautas, Gediminas arba Algirdas?

— Mama sako, kad tokių pagoniškių vardų ji nenori nė sapne prisiminti, nes pirmasis jos vyras buvo Vytautas, antrasis — Gediminas, o trečiasis — Algirdas. Kadangi Vincas yra dabar- (Nukelta į 10 psl.)

PER ILGAI LAUKTAS KULTŪRINIS ĮVYKIS

Gegužės 22-23 dienomis Clevelande įvykusiame Lietuvių rašytojų draugijos suvažiavime penki kūrėjai buvo pakelti į garbės narius. Mūsų kompiuterio apskaičiavimu jų visų bendras amžius yra 400 metų. Taigi, ištęstas į vienos eilės rikiuotę, jis siekia laikus tik 13 metų po Liublino unijos, 3 metus po Vilniaus akademijos įkūrimo ir žilėsenę senovę, negu karai su Švedija ir Radvila Rudasis bei Radvila Perkūnas mušė rusus. Pridėjus dar vieną 98 m. amžiaus garbės narį, metų grandine būtų buvę galima sujungti karalaičio šv. Kazimiero mirtį su rašytojų suvažiavimų atgimimu.

UŽSIENIO POLITIKOS TEMOMIS

CAPRICCIO MALVINOL

Lėk, karvelėli taikingasis,
Tenai link Falklando salų,
Kur skraidžiot bijos drąsios žąsys,
Nuglamonėjamos audrų.

Pranešk armadai karalienės:
Širdy kentėsim su jumis,
Kol išlaipinti premjerienės
Atgausim prarastas avis.

Po to užsuk ir Argentinon
Ir mielą Chuntą aplankyk,
Kad bičiulystę jų pamynėm
Šįsyk, grakščiai atsiprašyk...

Šauk garsiai, skriedamas žydryne:
Garbė — tautų veiklos pradmuo!..
Kas jums po karo dėl Malvinų
Biudžetuos skilviams liks? Akmuo?

Stasys Liepas

Pro mėlynus akinius...

(Atkelta iš 9 psl.)

tinis, tai jo vardu mane ir pakrikštijo.

— Ar tavo tėvelis yra poetas?

— Aš manau, kad ne. Jis yra reklamininkas.

— O ką jis reklamuoja?

— Jis reklamuoja mano mamos kančias.

— Vaike, ar tu tik ne per daug gudrus! O kur tu esi gimęs?

— Toyota firmos automobilyje, kurį mano tėvelis nupirko mamai prieš vedybas.

— Nuoširdus ačiū už pasikalbėjimą.

LIETUVOJE ATGYJA ŽMONIŲ RELIGINGUMAS

Negalima tvirtinti, kad okup. Lietuvoje yra persekiojami visi tikėdami ir kad jie nesulaikomai nyksat. Iš tikrųjų — mūsų tauta laisvu noru grįžta net į tarybinės valdžios remiamą pagonybę, ką liudija atgimusios Saulės grįžimo ir žiemos palydėjimo šventės, baidymasis tarybinių šventųjų vaiduoklių ir daugybė iš medžio skaptuojamų velnių, raganių, laumių ir aitvarų stabų, kurie žmogų apsugoja ne tik nuo apkaltinimo "veltėdžiu", bet jam padidina ir amerikoniškų džinų skaičių. Be to, sakoma, kad kai kurie "blatininkai" prilaiko savo namuose ir žaltį, kuris labai pagyvina spekuliantų gudrumą.

Pasipiktino...

Iš okup. Lietuvos grįžo labai pasipiktinęs "pažangus" ekskursantas, kurį jo globėjai buvo nuvedę Vilniuje pasiklausti L. Digrio ir V. Survilaitės vargonų muzikos. Tokią muziką, jo nuomone, reikėtų griežtai uždrausti, nes ji primenanti bažnyčią ir net pažangaus žmogaus mintis nukreipianti į buržuazinius laikus.

PAMOKOMASIS MŪSŲ PROTEVIŲ ŽODIS ŠIANDIENINIAMS TEVAPROČIAMS

"Ant susirinkimų lietuviškų draugysčių, pagal mūsų pačių žodžius, mes esame išrinktaisiais tarp svieto tautų, kaipo neilstantieji dėl garbės tėvynės darbininkai, bet tokiais esame, kolei da žodžiai skamba, o ten, kur reikia pridėti darbo, aukų — garsiausių riksnių visai nematyti. Nebūkime kaipo ana tuščia statinė, kuri parista garsiau dunda už pilną!"

Varpas, 1889, Nr. 8.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Lietuvos Atstovybės Washingtone rūmų restauravimo komiteto ir komisijų nariai su Lietuvos atstovu dr. S. Bačkiu ir poniu po susirinkimo š. m. balandžio 22 d. Sėdi iš kairės: dr. E. Armonienė, dr. J. Genys — komiteto pirmininkas, Lietuvos atstovas dr. S. Bačkis, O. Bačkienė ir S. Kondratienė. Stovi: L. Kojelis, A. Barzdukas, A. Žemaitis, dr. K. Jurgėla, dr. D. Krivickas, M. Samatienė, G. Lazauskas ir V. Izbickas.

POSĖDŽIAVO LIETUVOS ATSTOVYBĖS RŪMŲ RESTAURAVIMO KOMITETAS

Š. m. gegužės 22, Washingtone, D. C. įvyko Lietuvos Atstovybės rūmų restauravimo komiteto ir komisijų atstovų posėdis, kartu dalyvaujant Lietuvos atstovui dr. St. Bačkiui ir poniam. Posėdį pravedė dr. J. Genys — LARK pirmininkas.

Svarbiausius pranešimus padarė O. Bačkienė apie dabartinį fondo stovį (apie \$65,000) ir arch. A. Barzdukas apie inžinerinės komisijos pasiūlytus remonto darbus. Taip pat buvo išdiskutuotas inž. G. Lazausko pranešimas apie vėliau komisijos organizavimą Chicagoje.

Laike diskusijų dalyviai vienbalsiai priėmė inžinerinės komisijos pasiūlytą sumatą (\$90,000) atlikti pačius svarbiausius rūmų remontus. Apie tai specialų pranešimą spaudai paruošė arch. A. Barzdukas, kuris posėdyje atstovavo inž. A. Izbicką — techninių reikalų pirmininką. Taip pat posėdis priėmė inž. G. Lazausko pasiūlymą šaukti organizacijų atstovų konferenciją Chicagoje ankstyvą rudenį, ir patvirtino du naujus va-

nus komisijos pasiūlytą sumatą (\$90,000) atlikti pačius svarbiausius rūmų remontus. Apie tai specialų pranešimą spaudai paruošė arch. A. Barzdukas, kuris posėdyje atstovavo inž. A. Izbicką — techninių reikalų pirmininką. Taip pat posėdis priėmė inž. G. Lazausko pasiūlymą šaukti organizacijų atstovų konferenciją Chicagoje ankstyvą rudenį, ir patvirtino du naujus va-

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANŲ Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1776 Broadway, N. Y. 10019

Tel.: 581-6590; 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Ave.....	312-227-4850
Cleveland, Ohio 44134 — 5689 State Rd.	(216) 845-6078
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Chester, Pa., 19013 — 2819 W. 3 St.	302-478-2871
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746

jaus komisijos narius inž. Joną Talandį ir A. Ivanauską.

Komitetas kviečia siųsti ir toliau aukas tiesiog į Lietuvos Atstovybę arba aukoti per organizacijas. Lietuvos atstovas pareiškė pageidavimą, kad remonto darbai būtų baigti ligi šių metų lapkričio mėnesio.

Aukos Dirvai

Atnaujinami prenumeratorą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukoj:

J. Vaičaitis,	
St. Petersburg	13.00
S. Zabarauskas, Chicago ..	2.00
J. Stašaitis, Brockton ..	8.00
Vl. Bakūnas, Los Angeles ..	10.00
K. Palubinskas, Cleveland ..	3.00
Dr. V. Gruzdis, Cleveland ..	5.00
J. Šaladžius, Rochester ..	8.00
Br. Užemis, Hot Springs ..	8.00
V. Januška, St. Germain ..	3.00
A. Pintsch, W. Milford ..	3.00
J. Byla, Waterbury	3.00
G. Stančienė,	
Mount Vernon	2.00
J. Neverauskas, Munster ..	3.00
G. Valunienė,	
St. Petersburg	3.00
A. Petrauskis, Rocky River ..	8.00
M. Meiliūnas, Weston ..	8.00
O. Mažeikienė, St. Joseph ..	8.00
J. Juška, Chicago	8.00
V. Pauža, Detroit	10.00
M. Aukštuolis, Cleveland ..	3.00
M. Biliūnas, Centerville ..	3.00
J. Meiliūnas, Australija ..	4.00
ALT S-gos Daytona ir	
apyl. skyrius	50.00
J. Veselka,	
Evergreen Park	3.00
M. Balys, Cleveland	3.00
N. Braziulienė, Cleveland ..	10.00
G. Balanda, Warren	5.00
A. Ambraziūnas,	
Los Angeles	8.00
L. Sagys, Lyndhurst	3.00
A. Kazis, Hot Springs	10.00
A. Vaitaitis,	
Saudi Arabija	18.00
T. Bogušas, Boston	3.00
Dr. A. Baltrukenas,	
Dania	25.00
J. Švoba, Madison Hts. ..	3.00
J. Tallat-Kelpšienė,	
Cleveland	5.00
Dr. G. Sabataitis, Parma ..	13.00
A. Sperauskas, Pomana ..	3.00
Korp! Neo-Lithuania	
Chicagoje	25.00
V. Mieželis, Phoenix	8.00
A. Petrauskas, Dearborn ..	3.00
A. Ubavičius, London	20.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitepmia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel. (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

AUŠROS GIMNAZIJOS AUKLĖTINIŲ SUVAŽIAVIMAS

VYTAUTAS A. RAČKAUSKAS

Gegužės 28-30 dienomis, Chicagoje, buvo suvažiavę Nepriklausomos Lietuvos laikų Kaune "Aušros" mergaičių ir berniukų gimnazijų mokytojai bei mokiniai.

Šiam suvažiavimui seniai pradėta ruošti. Reikėjo susisiekti su "Aušros" gimnazijų buvusiais mokytojais bei mokiniais ne tik gyvenančiais laisvame pasaulyje, bet taip pat ir okupuotoje Lietuvoje. Jus pakvieti ir gauti jų atsakymus.

Chicagoje gyvenančių "aušrokių-aušrokių" grupė sudarė rengimo komitetą iš: H. Bagdonienės, A. Mažeikienės, A. Skrupskelienės, K. Leonaitienės, T. Kuraitienės, A. Likanderienės, A. Svarienės, V. Adamkaus, J. Vasaičio, K. Žalnieraičio, V. Vijeikio, pirm. K. Mikliaus, A. Visockio, K. Kriaučiūno ir K. Katelės.

Paruošta turtinga suvažiavimo programa. Akademija, meno bei praėjusių gimnazijos dienų nuotraukų paroda, banketas-balius.

Iš anksto užsirašė dalyvauti 202. Tačiau maža dalis jų negalėjo atvykti. Į jų vietą atvyko kiti — neužsirašę. Kelios dešimtys aušrokių-aušrokių negalėjo dalyvauti dėl tolumo kelio, sveikatos ir pan. Kiti atsiuntė eiliuotus atsakymus ir nuoširdžiausius linkėjimus. Galų gale su aušrokių vyrais bei aušrokių žmonomis susidarė didžiulė žmonių grupė vos besutilpusi JC banketų salėje.

Suvažiavimas pradėtas aušrokių-kų dailininkų meno bei gimnazijų praeities fotografijų paroda JC parodų patalpose. Atidarė rengimo komiteto pirm. Kęstutis Miklius. Dailininkams ir dailininkams bei foto paro-

dos paruošėjui buvo prisegtos gėlės. Po parodos dalyviai rinkosi JC galerijoje užkandžių bei susitikti dešimtmečius nematytų bendrąklasių.

Šeštadienį, gegužės 29 d. 7 val. vakaro aušroakai bei jų svečiai užpildė didžiąją JC salę. Prie gėlėmis ir šaltais užkandžiais padengtų stalų susėdę klausėsi inž. Algirdo Visockio įvado, Kazio Oželio ir Vlado Vijeikio dialogo bei iš Lenkijos atvykusio aušroko Antano Janiko kalbos. Skani ir sočiai patiekta Halinos Bagdonienės šilta vakarienė bei jaunųjų orkestras "Vytis" buvo puiki palyda praeities prisiminimuose gyvenantiems suvažiavimo dalyviams.

Sekmadienį, gegužės 30

Aušrokas Valdas Adamkus atidarė ir pravedė akademiją JC salėje, gegužės 30 d., sekmadienį.

V. A. Račkausko nuotr.

Dr. Vytautas Pavilanius uždega aukurą. Palydos Irena Augevičiūtė-Kaestli ir Rita Vileišytė-Bagdonienė.

"Aušrokas" dr. Kazys Bobelis sveikina "Aušros" suvažiavimą VLIKo vardu.

V. A. Račkausko nuotr.

dieną suvažiavimas pradėtas pamaldomis Evangelikams — Tėviškės parapijos bažnytelėje, katalikams — JC koplytėlėje. Čia mišių metu giedojo Salomėja Nasvytytė-Valiukienė. Po pamaldų visi rinkosi prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę. Dr. Vytautas

Pavilanius, lydimas iš Šveicarijos atvykusios Irenos Augevičiūtės-Kaestli ir Ritos Vileišytės-Bagdonienės uždega aukurą, o Jonas Vasaitis, lydimas Kazės Gustaitytės-Leonaitienės ir Janinos Smilgevičiūtės-Petrušienės padėjo prie paminklo vainiką.

Lygiai 2 val. po pietų Valdas Adamkus didžiojoje JC salėje atidarė ir pravedė akademiją. Kalbėjo VLIKo pirm. aušrokas dr. Kazys Bobelis. Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos vardu kalbėjo kun. Juozas

Vaišnys. Išsamesnę paskaitą apie "Aušros" gimnazijas skaitė buv. "Aušros" mergaičių gimnazijos direktorė Alina Skrupskelienė. Kazys Oželis, Vytautas Valiukas, Algimantas Dikinis skaitė aušrokių poezinius kūrinius, o Vladas Vijeikis Pulgio Andriušio feljetoną. Pabaigai Valdas Adamkus įteikė rengimo komiteto pirm. inž. Kęstučiui Mikliui lietuviškos koplytėlės drožinį, kaip padėką už gerai pravestą suvažiavimą. Po to dar kavinėje paskutinis atsisveikinimas.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650
10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).
Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395
Cicero: (312) 656-6330
Willowbrook: (312) 789-0777

ESLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

EXPERIENCED STITCHERS

We have openings for vampers,
fancy stitchers, single and
double needle post stitchers.
Full benefit package.

Contact Personnel Department
8 a.m. to 11 a.m.; 1 p.m. to 3 p.m.
(207) 883-4391

**JOSEPH M. HERMAN
SHOE CO., INC.**

State Road
Scarborough, Maine 04074

An Equal Opportunity Employer

"Aušros" gimnazijų mokytojų ir mokinių suvažiavimo dalyviai Jaunimo Centro sodelyje renkasi prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos Nepriklausomybės. V. A. Račkausko nuotr.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

VAKARONĖ SU LIETUVIŲ FONDO VADOVAIS

Lietuvių Fondas, švęsdamas savo veiklos 20 metų sukaktį, šiais metais suplanavo visą eilę renginių, norėdamas užmegsti artimesnį ryšį su nariais ir lietuviškąja visuomene.

Prieš keletą savaičių labai gerai praėjo Lietuvių Fondo XIX-tas narių metinis suvažiavimas, o š. m. gegužės 21 d. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje, įvyko Lietuvių Fondo vadovų susitikimas su Chicagoje ir jos apylinkėse gyvenančiais lietuviais. Vakarone pradėjo ir ją pravedė L. F. tarybos narė, renginių vadovė, judrioji visuomeninkė Marija Remienė. Ji šiltu žodžiu pasveikino susirinkusius L. Fondo bičiulius bei rėmėjus ir pristatė vieną po kito pranešėjus. O tų pranešėjų buvo visos dešimtukos. Pranešimus pradėjo tarybos pirm. Stasys Baras supažindinęs su Lietuvių Fondo tikslais bei darbu ir pateikė paskutinius finansinius duomenis. Šiuo metu pagrindinį kapitalą sudaro 2,283,000 dol., kuriuos sudėjo 5,114 narių. Palikimais gauta 630,000 dol. iš 55 testamentų. Paminėtinas paskutinis palikimas Joanos ir Napoleono Zabulionių, gyvenusių Kanadoje. Jų palikimas siekė 114,324 kanadiškais doleriais (92,379.46 USA dol.).

Tolimesnė pranešėjų eilė: L. Fondo pradininkas ir Lietuvių Fondo narių Fed. kredito kooperatyvo direktorių tarybos pirm. dr. A. Razma, Investavimo ir Testamentinių palikimų komisijų vardu inž. V. Naudžius, Pelnų skirstymo komisijos pirm. dr. K. Ambrozaitis, Naujų narių verbavimo ir vajų komisijos pirm. M. Lenkauskienės pranešimą perskaitė tos komisijos narys J. Vaznelis, Meno puoselėjimo komisijos ir valdybos pirm. dr. G. Balukas, leidinio "Lietuvių Fondas" redaktorius A. Bagdonas ir Informacijos vedėjas A. Juodvalkis.

Po pranešimų buvo atidarytos diskusijos ir išklausyti siūlymai. Kalbėjo: Iz. Stončienė, A. Avižienis, Ragelis, kun. J. Daugintis, SJ, P. Kleinotas, J. Masilionis, J. Janušaitis, D. Valentinaitė, V. Kleiza ir kt. Buvo iškelti kredito kooperatyvo, stipendijų grąžinimo, investavimo, meno darbų įsigijimo, mirusių narių atstovavimo, lit. švietimo rėmimo, žemės ūkio mokesčių ir kitų reikalų. Į paklausimus atsakinėjo pranešėjai ir dail. A. Valeška.

Paskelbus pertrauką, atsigavinta kavutė bei vynu

ir pasigardžiota užkandžiais. Vakarone užsklesta skaidrėmis iš Lietuvių Fondo veiklos, kurias parodė dr. K. Ambrozaitis.

Šia vakarone susidomėjimas buvo geras, o susirinkusieji išreiškė pageidavimą ir ateityje panašaus pobūdžio vakarones suruošti.

Pagrindinis Lietuvių Fondo 20 metų veiklos minėjimas-pokylis ruošiamas š. m. lapkričio 27 d. Jaunimo Centre, Chicagoje.

VISOKERIOPAI PASISEKĖS CHICAGOS LIETUVIŲ OPEROS KONCERTAS

Jaunimo Centro valdyba kiekvienais metais suruošia du didelius renginius: pavasarį — koncertą, o rudenį — vakarienę ir gautą pelną naudoja Jaunimo Centro išlaikymui.

Pavasarinis koncertas įvyko š. m. gegužės 23 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Koncertą atliko Chicagos lietuvių operos choras: moterų, vyrų ir mišrus, diriguojami atskirų dirigentų. Operos muzikinis vadovas maestro Alvydas Vasaitis pasitenkino stebėtojų vieta žiūrovų tarpe, dirigavimą perleides jaunam muzikui profesionalui Arūnui Kaminskui, chormeisteriam — Emilijai Sakadolskienei ir Alfonsui Gečiui.

Koncerto programą sudarė ištraukos iš statytų lietuvių kalba operų. Koncerto pirmąją dalį pradėjo ir užbaigė mišrus choras, diriguojamas muziko Arūno Kaminsko. Čia girdėjome ištraukas iš Verdi operos Nabucco, Leoncavallo — Pajacų ir Weteberio — Carminos Buranos.

Moterų choras, diriguojamas jaunos visuomenininkės, žurnalistės ir muzikės Emilijos Sakadolskienės, padainavo ištraukas iš Karnavičiaus operų — Radvilos Perkūno (solo Katty Kogut) ir Gražinos, taip pat Banaičio — Jūratės ir Kastyčio ir Weberio — Der Freischuetz (solo A. Buntinaitė, D. Busko, E. Rūkštelytė-Sandstrom ir G. Stauskienė).

Vyrų choras, diriguojamas operos veterano, pajėgaus muziko Alfonso Gečo, padainavo ištraukas iš šių operų: Beethoven — Fidelio (solo Paul Gudas ir Vaclovas Momkus) Weberio — Der Freischuetz ir Orffo — Carminos Buranos. Publikai neatlaidžiai plojant ir šaukiant, pridėjo bisui puikią dainą.

Po pertraukos, visą antrąją programos dalį išpildė mišrus choras, diriguojamas muziko A. Kaminsko. Čia išgirdome Gounod — Romeo ir Juliją, Donizetti

Lietuvių Fondo vakaronės, įvykusios gegužės 14 d. pranešėjai. Sėdi iš kairės: V. Naudžius, J. Vaznelis, A. Juodvalkis, St. Baras, dr. A. Razma, M. Remienė ir dr. K. Ambrozaitis. Stovi: P. Želvys, A. Bagdonas, dr. G. Balukas ir K. Barzdukas. Z. Degučio nuotr.

— Luciją di Lammermoor, Karnavičiaus — Gražiną, Orffo — Carminą Buraną, Verdi — Nabucco ir Ponchielli — I Lituani (solo K. Kogut).

Fortepijonu palydėjo Carl Turner.

Nuskambėjus paskutiniam choro balsams, pasipylė plojimų audra ir visa publika pagerbė atsistojimu. Bisui pakartojo paskutinę dainą iš Ponchielli I Lituani "O Dieve, Tu gelbėk".

Dirigentai ir vadovai apdovanoti gėlėmis. Po koncerto, kavinėje buvo vakarienė ir pabendravimas su choristais bei gausiai atsilankiusiais solistais.

Pirmininkė Irena Kriaučeliūnienė dėkojo operos chorui už suteiktą paramą ir pasiūlė išlenkti šampano taures. Vėliau, J. C. valdybos vicepirm. H. Lauciui, švenčiančiam gimtadienį (nepasakė kelintą), sugiedota Ilgiausių metų.

Grįžtant prie koncerto tenka pastebėti, kad scenoje pasirodė 51 choristas: 27 vyrai ir 24 moterys, nors programoje teisvardinti tik 48 dainininkai. Choras paliko labai gerą įspūdį, ne tik savo puikiu dainavimu, bet ir laikysena. Nesuklysi-

me pasakę, kad Chicagos lietuvių operos choras yra pajėgiausias dainos vienetas visoje išeivijoje. Moterų tarpe vyrauja jauni veidai, bet to negalima pasakyti apie vyrišką lytį. Jei žinojome, kad lietuvių operos stiprybė yra choras su gerais ir išlavintais balsais, tai šis koncertas patvirtino.

Koncertas sutraukė pilnutėlę salę — 700 dainos mėgėjų, nežiūrint, kad tą sekmadienį buvo keli didesni renginiai ir futbolo rungtynės Marquette Parko aikštėje. Šis koncertas yra lietuvių operos dovana Jaunimo Centrai už leidimą naudotis patalpomis, ruošiantis operos spektakliams. Toks operos mostas parodo Jaunimo Centro įvertinimą ir prisideda prie jo išlaikymo. Artėjant sausros mėnesiams, nes Jaunimo Centras vasaros metu (liepos ir rugpjūčio mėn.) bus uždarytas ir neturės pajamų, šio koncerto likęs pelnas įgails administraciją atlikti neatidėtinus pataisymo bei pagražinimo darbus.

Chicagos operos choro valdybą sudaro: pirm. Vytautas Radžius, vicepirmininkai — Vaclovas Momkus, Rūta Graužinienė ir Jurgis Vidžiūnas, sekretorė

Valerija Žadeikienė, izdininkai — Algirdas Putrius ir Evelyn Oželienė, nariai — Eglė Rūkštelytė-Sandstrom ir Jonas Žukauskas. Meno vadovas ir dirigentas Alvydas Vasaitis, dirigento asistentas Arūnas Kaminskas, chormeisteriai — Alfonsas Gečas ir Emilija Sakadolskienė.

Jaunimo Centro valdybą: pirm. Irena Kriaučeliūnienė, vicepirm. Henrikas Lauciū, sekretorė Alė Steponavičienė, izdininkas Viktoras Diminskis, informacija Birutė Jasaitienė.

• Korp! Neo-Lithuania išvyka įvyks š. m. rugsėjo 4-6 dienomis, Darbo dienos savaitgalyje, Adamų vasarvietėje, Tabor farmoje, Sodus, Mich. Visi korporantai kviečiami dalyvauti ir iš anksto registruotis pirmininko Antano Juodvalkio adresu: 6620 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629, telefonas (312) 925-0035.

Šiais metais Vytauto Didžiojo (Lietuvos) universitetui ir Korp! Neo-Lithuania sukanka 60 metų nuo įsisteigimo. Šios abi sukaktys bus atitinkamai atžymėtos. Smulkesnė programa bus paskelbta vėliau.

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENISKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIŲ - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriaučeliūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Poeto Stasio Santvaro aštuoniasdešimtmečio pagerbimas Clevelande

Dr. Antanas Butkus

Laimingu sutapimu ši gimtadienį (gegužės 27 d.) poetas Santvaras sulaukė Kirtlande, viešėdamas B. ir N. Gaidžiūnų sodyboje. Jo bičiuliai suorganizavo komitetą, kuris ir rūpinosi šio pagerbimo organizavimu Clevelando Lietuvių Namuose. Gražiai papuoštoje salėje susirinko virš 130 asmenų.

Akademiją pradėjo inž. B. Snarskis, komiteto vardu pasveikines sukaktuvininką ir giliai išmastytoje kalboje paryškino žmogaus nelaime, kuri atsirado dėl to, kad žmogus, besirūpindamas technine pažanga pagamintoms žemiškoms gėrybėms, pamiršta dvasines vertybes. Ragino pamilti spausdintą žodį, ypatingai grožinę literatūrą, kad žmogus, nugalėjęs igeidį materialiai praturtėti, semtųsi dvasinio peno ir tuo užtikrintai surastų sau pasitenkinimą ir laimę.

Kun. G. Kijauskas sukalbėjo jo invokacija. JAV LB-nės Kultūros Tarybos pirmininkė I. Bublėnė trumpai suminėjo poeto žymesnius gyvenimo bruožus ir kūrybinį kelią.

Stasys Santvaras gimė Rus-teikių k., Seredžiaus valsčiuje. Vilniuje lankė gimnaziją ir vos 14 metų amžiaus pradėjo rašyti eiles. Jį globojo ir kūrybiniai paskatino dail. A. Zmuidzinavičius. Pirmieji poeto eilėraščiai buvo išspausdinti 1921 m. Fausto Kiršos leidžiamam kultūriniam priede 'Sekmoji Diena' prie 'Lietuvos' dienraščio.

S. Santvaras yra išleidęs septynias poezijos knygas, o už Rubijatus 1978 m. gavo grožinės literatūros premiją. Taip pat jis yra parašęs keletą dramų veikalų, kurių du - 'Zvejai' ir 'Kaimynai' - buvo dažnai statomi Lietuvos valstybiniam teatre.

Išklausęs ir lyrinio žodžio meistras poetas Santvaras atidavė labai didelį lobį Lietuvos Operai, paruošdamas 12 libretų ir 6 libretus paruošė Chica-

gos Lietuvių Operai. Tai ypatingai sunkus meno žanras, reikalingas ne tik muzikinio žinėjimo, bet ir preciziško žodžio apvaldymo - žodžio, kuriame kiekvienas skambesys ir kirčiavimas turi suteikti solistui lengvą ištariamą ir muzikinį skambesį.

S. Santvaras yra taurus lietuvis patriotas, Nepriklausomybės kovų savanoris-kūrėjas ir Klaipėdos atvadavimo kovų dalyvis.

Tremties metais Vokietijoje jis atkūrė Lietuvių Rašytojų D-ją, ją vėl įsteigė JAV-se ir jai vadovavo. Šiometiniame LRD-jos suvažiavime jis buvo išrinktas Draugijos garbės nariu.

Sveikinimus raštu perskaitė Balys Gaidžiūnas: telegrama pasveikino Lietuvos Pasiuntinys S. Lozoraitis iš Romos, Lietuvos atstovas Washingtono dr. S. Bačkis, LRD-jos vardu rašytoja Alė Rūta, New Yorko lietuvių rašytojų vardu Paulius Jurkus ir daugelis kitų kurių tik pavardės buvo suminėtos.

Žodžiu sveikino: J. Malskis LB Krašto Valdybos vardu; V. Mariūnas - LB Kultūros Tarybos vardu, drauge įteikdamas dail. N. Palubinskienės idomų grafikos darbą; A. Lai-kūnas - Vilties D-jos, Dirvos ir Naujosios Vilties žurnalo vardu; muz. A. Mikulskis - Ciurlionio ansamblio vardu ir įteikė jam Ciurlionio ansamblio garbės ženklą; Z. Dučmanas - Lietuvių Namų direktorių vardu; C. Satkus - Konservatorių Klubu vardu; dr. A. Butkus - Korp. Neo-Lituania vardu sveikino S. Santvarą kaip Korporacijos garbės narį. Sveikinimo žodžius užbaigė Coleen Gamber, Gaidžiūnų šeimos vardu įteikdama raudoną rožę, o rengimo komiteto vardu J. Steponienė įteikė dail. J. Račylos paruoštą adresą su 130 sukaktuvininko akademijos dalyvių parašais.

Pabaigai Balys Gaidžiūnas

Pagerbimo rengimo komiteto pirm. Br. Snarskis ir J. Steponienė įteikia sukaktuvininkui Stasiui Santvarui visų dalyvių pasirašytą adresą. J. Garlos nuotr.

pateikė sukaktuvininkui penkis klausimus, i kuriuos atsakydamas poetas Santvaras perdavė labai idomų ir nuotainingų fragmentų iš savo plačios kultūrinės ir visuomeninės veiklos. Savo kūrybą ir poeziją jis aptarė amerikonių didžiojo poeto Carl Sandbergo žodžiais: 'Poezijos menas turi 9000 aptarimų ir visi jie yra teisingi'. Tačiau vienas pačių gražiausių aptarimų, pareiškė Santvaras, priklauso britų poetui Shelley: 'Eilėraštis tai yra ypatinga akimirka, sukurta laimingo žmogaus'.

Plačiau jis sutojo prie dramų, kurią jis sakosi daugiausiai myli iš visų grožinės literatūros žanrų. Joje, kaip minėta, Santvaras yra išvarejęs gilia vaga. Deja, sovietų okupacija tuos jo veikalus Lietuvoje sunaikino. Operiniai libretai, anot Santvaro, yra pats kondensuočiausias dramatis veiklas. Jei dramą skaitysite 2 valandas, tai libretą tik ½ valandos. Gi muzika, libretą išplečia iki 3 valandų spektaklio. Libreto labai sunki forma nes jo suglaustoj formoj reikalingas veikėjo charakteris, intryga, įvykiai, veiksmas. Libretai rašomi monologais. Net ir kvartete, ar chore, visos partijos yra monologais parašytos.

Kai opera pasiseka, sakė jis, žinomas išlieka tik kompozitorius, operai nepasisekus - kaltinamas tik libretistas. Oper-

tiniai libretų vertimai yra tiesiog 'katorgininko' darbas, pareiškė Santvaras. Tą jis paryškino gausiais pavyzdžiais, kur žodžio valdymas turi būti toks preciziškas, kad žodis su muzikine forma turi organiškai sutapti. Salia to, net skiemenys turi būti taip surikiuoti, kad juos solistas galėtų savo auštom gaidom pavartoti. Visa tai sukaktuvininkas prigimtu humoru ir skambiu tenoro balsu labai vaizdžiai pailustravo gausiais pavyzdžiais.

Iš tiesų gaila, kad - programai apie 2 valandas užsitęsęs - sukaktuvininkas neturėjo progos plačiau apie savo kūrybinį kelią papasakoti. Stasys Santvaras turėtų parašyti savo autobiografiją, nes jis buvo labai tampriai susijęs su Lietuvos teatre, su daugeliu Lietuvos rašytojų, juos gerai pažinęs. Jo asmeniškai prisiminimai būtų neįkainuojamas turtas mūsų kultūrinio gyvenimo istorijoje.

Akademijai pasibaigus visi bendrai papietavo. Sočiai ir skaniai pavalgius, sekė kava, tortai ir sampano taurės. So-

lenizantui buvo sudainuota ilgiausių metų. Kad aštuoniasdešimties metų našta Stasio Santvaro fiziniai neprislėgė, aiškiai matosi iš jo sąmojaus ir lakaus pokalbio. Kad jam dar 'kvapo' netrūksta, irodė jis stipriai užpūsdamas sukaktuvinio torto žvakes. Kad jis ilgai dar plunksnos nepadės - liudija jo ruošiamą naują poezijos knygą 'Septyni miestai'.

Sukaktuvių rengimo komitetui (B. Snarskiui, I. Bublėnei, dr. A. Butkui, dr. D. Degėsiui, B. Gaidžiūnui, dr. V. Stankui ir J. Steponienui) nuširdžiai talkino: L. ir V. Apiniai, J. Balbotas, M. Barniškaitė, R. Degėsiene, N. Gaidžiūnienė, I. Jonaitienė, A. Karsokas, S. Kersnauskienė, A. ir V. Mauručiai, J. ir J. Račylos, L. Račylienė, B. Skrinienė, R. Snarskienė, A. ir V. Staškai, I. ir C. Satkai, A. Senbergienė ir I. Vinclovienė.

Tiek akademinė dalis, tiek gausus vaišių stalas aiškiai liudija, kad šis parengimas buvo visokeriopai pasisekęs.

JAU IŠEJO IŠ

SPAUDOS

ROMUALDO

SPALIO

RINKTINĖS

NOVELĖS

Knygoje dešimt no-

velių. Kaina 8 dol.

Išleido Viltis.

SPALIS

RINKTINĖS
NOVELĖS

— IŠKIRPTI —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 8 dol. ir prašau atsiųsti R. Spalio knygą — RINKTINĖS NOVELĖS.

Pavardė ir vardas

Adresas

Sukaktuvininkas Stasys Santvaras tarp pagerbimo ruošimo talkininkų.

J. Garlos nuotr.

DABARTINĖ LIETUVIŲ KALBOS RAŠYBA

Pagaliam turime JAV LB Kultūros tarybos išleistą "Dabartinės lietuvių kalbos rašybą". Tai labai reikalingas leidinėlis, kurio laukė laukė mūsų mokykla, rašytojai, žurnalistai ir apsimai visi, kuriems tenka susidurti su rašybos ir skyrybos klausimais.

Pratarmės žodžiais, pagrindinis šio leidinio tikslas — supažindinti mūsų visuomenę su kai kuriomis rašybos ir skyrybos reformomis, jau prieš keletą metų įvestomis Lietuvoje. Tačiau bene dar svarbiau — pritaikyti prie dabar Lietuvoje vartojamos rašybos ir tuo būdu išvengti mūsų spaudoje dažnai pasitaikančios mišrainės, kai vieni tuos pačius žodžius rašo vienaip, kiti — kitaip.

Kad ir nėra čia paliesti ir išspręsti visi rašybos ir ypač skyrybos klausimai, kur kartais nulemia ir asmeninė rašančiojo interpretacija, vis dėlto tenka džiaugtis ir leidėju, ir mecenatu — Lietuvių fondu, kurių rūpesčiu ir lėšomis šio taip didžiai reikalingo leidinio sulaukėme.

Leidinėį redagavo ir medžiagą apie rašybą ir skyrybą paruošė Juozas Vaišnys, S. J., apie svetimųjų tikrinių vardų rašymą — prof. dr. Antanas Klimas. Spaudė N. Pr. Šv. Marijos Seserų spaustuvė, Putnam, Conn.

V. K.

NAUJA, IDOMI KNYGUTĖ JAUNIMUI "ŽUVININKAI"

Kaip buvo malonu, linksmu ir gražu gyventi Lietuvos kaime galima sužinoti skaitant ką tik išleistą knygutę ŽUVININKAI

Anksčiau buvo pagaminti "kartūnai" ir išspausdintos dvi dalys — Kova su gaidžiu ir Užpuola bitės — apie berniuko ir jo draugo taksiuko nuotykius Lietuvos kaime. Pagrindinė antrašė ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS. Visuomenė palankiai sutiko, gražiai įvertino.

JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo Taryba išleido trečiąją Algio Trakio ir Taksiuko Šleivio dalį antrašte ŽUVININKAI Autorius Algirdas Gustaitis. Dail. Jina Leškienė iliustravo kiekvieną puslapį. Spausdino Morkūno spaustuvė Chicagoje. Prašome užsisakyti iš JAV LB švietimo Tarybos knygyno vedėjo p. Antano Kareivos adresu 6559 So. Richmond Avenue, Chicago, Ill. 60629, U. S. A. Knygutės kaina \$2.00.

"Žuvininkus" galima užsisakyti per visas lituanistines mokyklas ir lietuviškos spaudos platintojus.

Kviečiame tėvus nupirkti ŽUVININKUS savo jauniui ir drauge skaityti. Kviečiame rašto žmones pasisakyti. Kviečiame mokyklas, jaunimo organizacijas veikalelį inscenizuoti ir suvaidinti.

Jau iliustruota ir ketvirtytoji Algio Trakio ir Taksiuko Šleivio knygutės dalis, kuri laukia spausdinimo eilės.

• Birutė Kemežaitė. NE-BIJOK ŽAIBŲ, NEI VETURŲ! Poezija. 136 psl. Autorė ši eilėraščių rinkinį skiria okup. Lietuvos politinio pagrindžio didvyriams, drąsia kova siekiantiems Lietuvos Nepriklausomybės. Išleido knygai leisti komitetas. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje.

ROCHESTER

KUN. J. BAKŠUI STATOMAS PAMINKLAS

1976 m. rugpjūčio 26 d. Rochesteryje mirė kun. Jonas Bakšys, ilgametis lietuvių Šv. Jurgio parapijos klebonas. Buvo išėjęs į pensiją ir gyveno Šv. Onos senelių namuose. Kadangi jo testamente nebuvo detalai pažymėta kapo paminklo reikala, todėl šis reikalas užsitiesė iki dabar.

Velionis pasižymėjo kilniais lietuviškais darbais. Lietuviškos dainos, giesmės ir pačių lietuvių meile. Paminklo statymo iniciatyvos ėmėsi Šv. Jurgio parapijos taryba, kuriai pirmininkauja Rimvydas Liutkus. Iniciatyva paminklui statyti išėjo iš Šv. Vardo vyrų draugijos.

Kun. Bakšys buvo pasižymėjęs, idėjęs daug darbo ir pastangų, sudarant garantijas atvykstantiems po II Pas. karo lietuviams pabėgėliams. Jiems asmeniškai surasdavo, ar padėdavo surasti darbus, butus ir padėjęs įsikurti.

Lietuviai, kuriems velionis pagelbėjo, yra pasklidę po JAV: Kalifornijoje, Floridoje ir net Kanadoje yra. Kurie jų norėtų asmeniškai savo auka prisidėti prie kun. Bakšio paminklo, atsidėkodami už jiems gerą padarytą, gyvenimo kelyje, prašomi atsiųsti paminklui auką, čekį rašyti Šv. Jurgio Lietuvių parapijos vardu, pažymint, kad auka yra kun. Bakšio paminklui. Adresas 555 Hudson Ave., Rochester, N. Y. 14605.

Paminklas kainuos 1,600

dol. Jį reikia pastatyti iki rugpjūčio 1 d. Aukos prašoma siųsti iki liepos 1 d. Aukotojų sąrašai bus paskelbti.

★

Birželio 20 d. yra ruošiamas tėvo dienos minėjimas. Bendrus pusryčius organizuoja parapijos Šv. Vardo draugija. Dienos paskaitininkas yra, buvęs parapijietis, Tėvas Vincentas Wismanas. Pusryčių metu bus įteikta pasižymėjusiam parapijiečiui trofėja. Praeitais metais tokia trofėja-adresas buvo įteikta Broniui Krokiui.

★

Lituanistinė mokykla mokslo metus baigė gegužės 22 d. Mokslo metų pabaigą atžymėjo sekmadienį, gegužės 23 d. pamaldomis, meldamiesi už Lietuvoje mokyklose persekiojamą jaunimą. Salėje mokiniai atliko, daugumoje Maironio, poezijos, dainų ir giesmių programą.

Po programos tėvų komitetas susirinkusius tėvelius, senolius ir svečius vaišino kava ir sumuštiniais.

Tėvų komitetui, paskutinius dvejus metus vadovavo Rūta Gečienė. Programą pravedė mokytojai B. Krokys ir Vyt. Žmuidzinas.

(bk)

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Superior Savings ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

• Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Clevelando skyriaus valdyba kviečia atvykti į skyriaus narių visuotinę susirinkimą š. m. birželio mėn. 12 d., šeštadienį, 7 val. vakare, Lietuvių namų Čiurlionio kambaryje. Dienotvarkė: valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, naujų organų rinkimai, diskusijos ir einamieji reikalai.

Po susirinkimo užkandžiai, kava (nemokamai) ir narių pabendravimas.

Skyriaus Valdyba

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius, drauge su Clevelando latvių ir estų laisvinimo sąjungomis, rengia Baisių Birželio įvykių paminėjimą — ekumenines pamaldas — sekmadienį, š. m. birželio mėn. 13 d., 1 val. p. p. Šv. Jono katedroje, Superior Ave, ir East 9-ta gatvė.

Pamaldas laikys visų trijų tautybių kunigai ir jų metu giedos LVS Ramovės ir Clevelando latvių chorai.

Organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis ir visi Clevelando ir apylinkių lietuviai yra prašomi gausiai dalyvauti.

ALT Clevelando Skyriaus Valdyba

• Eglė Viktorija Žygaitė yra paskirta Clevelande veikiančios Peoples and Cultures organizacijos egzekutyvine direktore.

Tai yra organizacija, išryškinanti miesto etninę sritį ir tautinį meną randama Clevelande, organizuojant ekskursijas, parodas ir įvairias programas.

Eglė lankė Beaumont mokyklą Cleveland Hts., baigė cum laude Rodcliffe College Cambridge, Mass. ir yra doktorato kandidatė Folklore Department Indiana University, Bloomington. Ji dirbo kaip tautinio meno koordinatorė Indiana Arts Commission.

Į naują paskyrimą Eglė atsineša patirtį ir tautinio meno žinojimą. Linkime jai sėkmės naujose pareigose.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIS apdraudos įstaigą. Skambinti ZENONUI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 461-3500.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS CLEVELANDO SKYRIUS, DRAUGE SU LATVIŲ IR ESTŲ LAISVINIMO SĄJUNGOMIS, ruošia

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMĄ

š. m. birželio mėn. 13 d., sekmadienį, 1 val. popiet,
ŠV. JONO KATEDROJE, Superior ir East 9-oji gatvė.

Minėjimas susidės iš ekumeninių pamaldų, dalyvaujant visų trijų tautybių dvasiškams. Giedos Ramovėnų choras ir Latvių choras.

Organizacijos ir visuomenė kviečiamos gausiai dalyvauti.

JONAS NATKEVIČIUS —
PIRMAS TARP 13
TUKSTANČIŲ VARŽOVŲ

Šį pavasarį šiauriniame Ohio buvo prarastos energijos tema varžybos, kuriose dalyvavo 13000 mokinių iš pradžios ir aukštesniųjų mokyklų.

Clevelandietis — Jonas Natkevičius, 12 m. amžiaus, šias varžybas laimėjo tema — "Izoliacinių medžiagų palyginimas ir kurios iš jų veikia geriausiai".

Gegužės 17 d. iškilmingoje vakarienoje — Holiday Inn Lakeside, kurioje dalyvavo tėvai — Judita ir Arėjus Natkevičiai, Jonui buvo įteikta atžymėjimo lentelė ir East Ohio Gas Co. akcija. Jas įteikė East Ohio Gas Co. vardu Mr. J. Collier, V. P. Marketing.

Jonas Natkevičius yra 7-to skyriaus mokinys Die-

vo Motinos parapijos mokykloje.

• Clevelando šv. Juozapo berniukų gimnaziją baigė 262 mokiniai. Jų tarpe yra šie lietuviai: J. Janavičius, P. Kampė, P. Kijauskas, T. Kijauskas, A. Kižys, J. Muliolis, L. Šukys.

• ALT Clevelando skyriaus auktojų sąrašas (Dirva Nr. 21 — 14 psl.) praleistos šios pavardės: Kostas Širvinis — \$10.00 ir Mykolas Vinclovas — \$5.00.

HOUSE FOR SALE

Ranch in prime Euclid area, 3 bedroom, 2½ bath, 2 car garage, a large recreation room with a bar, huge Florida room. Moving condition, price to sell low 80,000. Call 486-2743. Owner agent. (23-25)

PARDUODAMĖ NAMAI

Rosecliff, East 185 St. plytų bungalow, 4 mieg. Geriausiame stovyje, \$53,900.

Plytų ranches. Euclid ir Richmond Hts. Gražus namas. Skambinti dėl smulkesnių informacijų

Statybai sklypas. Chesham ir Chardon.

Ūkio namas ir didelė daržinė. Mažas ežerėlis. 100 akrų. Nori padalinti.

CAMEO REALTY

261-3900

Anton Matic

531-6787

(21-23)

NAUJA BALFO VALDYBA

Balandžio 26 d. Clevelando Balfio 145 skyriaus metu susirinkime išrinkta nauja valdyba, kuri gegužės 25 d. pirmame posėdyje pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. A. Styra, vicepirm. J. Čyvas, sekretorė A. Puškoriūtė, išd. V. Jokūbaitis. Valdybos nariai: B. Natkevičiūtė, A. Bakūnienė ir S. Mačys. Kontrolės komisijos pirm. E. Stepas ir nariai J. Čyvas ir St. Astauskas.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintarų, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

• PERKANT IR PARDUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED REGISTERED NURSES

FOR 188 BED GENERAL HOSPITAL MEDICAL UNIT 3-11 & 11-7:30 Shift SURGICAL UNIT 3-11 & 11-7:30 Shift OR NURSES ALL SHIFTS.

Be a part of our progressive nursing team. Minimum \$9 per hour; higher rate commensurate with experience. Shift differential. Excellent fringe benefit program.

Contact PERSONNEL DEPT. CENTERVILLE TOWNSHIP HOSPITAL

5900 BOND AVE. CENTERVILLE, ILL. 62207 618-332-3060, EXT. 301

(23-29)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• BIRŽELIO 13 D. Birželio minėjimas. Ruošia AL Taryba.

• BIRŽELIO 20 D. Maironio 50 m. mirties sukakties minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje su menine programa. Rengia parapijos taryba.

• BIRŽELIO 26 D. Tradicinis Joninių laužas V. ir O. Jokūbaitių sodyboje. Visi kviečiami. Rengia Clevelando skautininkai-ės.

• LIEPOS 4 D. Clevelando ir apylinkių Amerikos Lietuvių Respublikonų klubo gegužinė p. Jokūbaitių sodyboje.

• LIEPOS 18 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• LIEPOS 25 D. pensininkų gegužinė.

• RUGPIŪČIO 5-8 D.D. Clevelande Harley viešbutyje įvyksta visuotinis Vyčių suvažiavimas.

• RUGPIŪČIO 29 D. gegužinė prie ežero. Rengia L.K. V.S. "Ramovė" Clevelando skyrius.

• RUGSĖJO 18 D. Abiturientų balius, Lietuvių Namuose. Rengia LB Ohio Apygarda.

• RUGSĖJO 25 D. Vasarą palydinti — Neringos skaučių tunto balius Lietuvių Namuose.

• SPALIO 2 D. Pabaltiečių vakaras. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• SPALIO 3 D. Lietuvių Namuose Balfio 145 skyriaus vėjus atidarymo popietė su menine programa.

• SPALIO 9 D. Jaunųjų muzikų konkursas. Rengia JAV LB Kultūros Taryba.

• SPALIO 16 D. Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas Clevelando Lietuvių Namų patalpose.

• SPALIO 24 D., 4 val. popiet — Atstatyto Laisvės paminklo šventinimas ir simfoninis koncertas su Clevelando Filharmonijos orkestru. Rengia Dievo Motinos parapija.

• LAPKRIČIO 20 D. Karuomenės šventės minėjimas ir balius Lietuvių namuose. Rengia L.K.V.S. Ramovė

• Birutės Kemežaitės 1981 metų poezija "Nebijok žaibų, nei vėtrų", spaustuvės suvėlinta apie 7 mėn., jau pradėta siuntinėti užsakiusiems ir rėmėjams. Užsakymus prašome siųsti: B. Kemežaitės Poezijai Leisti Komitetui, 4039 So. Maplewood, Chicago, Ill. 60632 arba B. Kemežaitėi, 7124 So. Mozart St., Chicago, Ill. 60629. Knygos kaina su persiuntimu \$5.85. Komitetas.

ATIDARYTA PILĖNŲ STOVYKLA

Gegužės 23 d. buvo atidaryta švyturio jūrų šaulių kuopos stovykla "Pilėnai". Nors atidarymui oras nebuvo palankus, tačiau mėgėjų praleisti gamtoje dieną atsirado nemažai. Šauliai buvo gerai prisirengę: valgių, gėrimų ir dovanų turėjo užtektinai.

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,

CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Foto ir paveikslų įrengimas. Originalūs paveikslai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauti nauji foto darbai iš Algimanto Kezio. Registracija vyksta dabar dėl naujos audimo pamokos su Birute Kasperavičiene.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

DIRVA

BIRŽELIO TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Chicagos Lietuvių Tarybos balsių birželio trėmimų minėjimas vyks šia tvarka:

Sekmadienį, birželio 13 d. 10 val. vėliavų pakėlimas Marquette Parko parapijos aikštėje.

10:30 val. pamaldos švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Šv. Mišias atnašauja ir pamokslą sako kleb. kun. Antanas Zakarauskas. Gieda parapijos choras.

10 val. pamaldos Lietuvių Liut. Tėviškės parapijos bažnyčioje. Pamaldas laiko kun. Ansas Trakis.

Tuo po pamaldų š. M. Marijos Gimimo parapijos salėje akademija. Kalbėtojais gen. kons. J. Daužvardienė ir kun. dr. Juozas Prunskis. Vėliau seks meninė dalis.

Lietuvių visuomenė ir organizacijos kviečiamos gausiai dalyvauti. Organizacijos vėliavų pakėlime ir pamaldose dalyvauja su savo vėliavomis.

Chicagos Lietuvių Taryba

GRAŽUS LIETUVIO SUMANYMAS

Apie Newport, R. I. turistams steigiamą informacijos centrą, pasikalbėjimą su Uosiu Juodvalkiu paskelbė The Evening Bulletin dienraštis š. m. gegužės 19 d. laidoje. Uosio Juodvalkio pareiškimu, Newporte lankosi milijonai turistų, bet ne visi žino lankytinas vietas. Turistams pagelbėti Uosis Juodvalkis su Bill Cooper įsteigė centrą, kuriame per 25 minutes, aštuoniuose ekranuose, 32 prožektorių šviesoje, parodys 3000 skaidrių, apie lankytinas vietas: muziejus, buv. rezidencijas, prieplauką, kolonijinius namus, architektūrą ir t.t.

Centras vadinasi "Here's Newport" ir veiks birželio spalio mėnesiais kiekvieną dieną. Šio projekto autoriai ir sumanytojai yra Rhode Island gyventojai Uosis Juodvalkis, turįs foto labo-

ratoriją (Colorlab), Providence ir Bill Cooper.

Pasikalbėjimas baigiamas Uosio Juodvalkio pareiškimu, kad jų tikslas yra informuoti turistus apie lankytinas vietas.

• **Julija M. Rastenienė**, gyv. Baltimorėje, neseniai grįžusi iš ligoninės, palengva taisosi namuose ir rūpinasi savo brangaus vyro a. a. Nado Rastenio, ALT S-gos garbės nario, poezijos išleidimu. Ši knyga, iliustruota paties autoriaus, pasirodys šį rudenį ir visuomenei pristatys Baltimorės Lietuvių Muziejus. Knygą leidžia Vilties leidykla.

• **Dr. Jonas Genys**, Marylando universiteto profesorius, Baltųjų Rūmų paskirtas į National Plant Genetics Resources Board. Šis komitetas nustatys gaires kaip ir kur bus panaudoti fondai augalų apsaugai ir moksliniams tyrimams. Į komitetą buvo parinkti žymiausi federalinės valdžios, valstijų ir korporacijų mokslininkai.

Pirmame šio komiteto posėdyje dr. J. Genys skaitė paskaitą apie dendrogenetinių turtų apsaugą, tyrimus ir panaudojimą. Po paskaitos buvo priimta rezoliucija įsteigti visos Amerikos dendrogenetikos komitetą ir tą atlikti pakviestas dr. J. Genys ir tyrimų vyriausiasis direktorius dr. S. Krugman.

• **Emilio ir Julijos Sinkių** užuojautoje dėl Emilio Lingertaičio mirties (Dirva Nr. 21) per klaidą buvo praleista užuojauta Hertai ir Ričardui Siskinams. Atsiprašome.

• **Korp! Neo-Lithuania** Chicagoje, per dr. L. Kriaučeliūną, iš surengto Maiornio minėjimo pelno, Dirvai paremti atsuntė 25 dol. Ačiū.

PRANEŠIMAI

Važiuodami atostogų ar poilsiauti neužmirškite pasiimti geriausį ir ištikimiausį draugą — lietuvišką knygą. Įsigykime rašytojo Ro-

Montrealio vyrų oktetas, vadovaujamas A. Stankevičiaus, įsisteigęs 1968 m. išleido ilgo grojimo stereo plokštelę "Lauksiu tavęs ateinant", kurioje yra įdainuota 17 dainų:

Gaudžia trimitai; Atėjau prie lušnos; Tėviškėlė; Kur tas šaltinelis; Lauksiu tavęs ateinant; Lygioj lankelėj; Vakaro daina; Kalniškės mūšis; Sugrįžimas; Daina, daina; Aras; Mes žengiam; Šlama šilko vėjas; Stovi žirgelis; Anoj pusėj Nemuno; Suaidės vėl laisvės dainos; Subatvakario daina. Kaina 10 dol., prisiuntimas 1 dol. Užsisakyti galima šiuo adresu: 672 Victoria Ave., Westmount, P. Q. Canada, H3Y 2R9.

Nuotraukoje oktetų nariai. Pirmoje eilėje: R. Bulota, A. Urbonas, vadovas A. Stankevičius, A. Rusinas, H. Celtorius. Antroje eilėje: A. Gudas, V. Murauskas, P. Mališka ir A. Mickus.

Lietuvos Nepriklausomybės Fondas leidžia Lietuvos diplomatines tarnybos istoriją

Lietuvos Nepriklausomybės Fondas savo veiklos laikotarpyje yra išleidęs keletą istorinių veikalų. Partizanų Dainos, redaguota poeto Jono Aisčio, išleista 1962 metais. Tuo laiku lietuvių išeivijos organizacijų veikloje buvo jaučiamas didelis trūkumas informacijos apie Lietuvą anglų kalba. LNF valdyba pradėjo

mualdo Spalio paskutines knygas: Aukso saulėlydžio gundymai ir Rinktinės novelės. Abi knygos gaunamos pas platintojus, Dirvoje ir Korp! Neo-Lithuania vyr. valdyboje (A. Juodvalkis, 6620 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60629).

"Gundymų" kaina 10 dol. (kietais viršeliais 12 dol.). Rinktinės novelės 8 dol.

★

Kop! Neo-Lithuania narių ir šeimų iškyla-pabendaravimas įvyksta š. m. rugsėjo 4-6 d. d., Darbo dienos savaitgalyje, Adamkų vasarvietėje, Tabor farmoje, Sodus, Mich.

Visi korporantai su šeimomis ir draugais prašomi iš anksto registruotis pas vyr. valdybos pirm. A. Juodvalkį, 6620 So. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629, telef. 312-925-0035.

Programa ir pragyvenimo sąlygos bus paskelbtos vėliau.

**Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba**

• **Lietuvių jūrų skautai** šiemet švenčia savo gyvavimo 60 metų sukaktį. Minėjimas įvyks rugpjūčio 14-15 d. d. Romuvos stovykloje.

tuo reikalų pasitarimus su lietuvių istorikais, kurie jausdami šiam didžiam užsimojimui pareigą sutiko savo įnašu prisidėti Lietuvos vardo garsinimui svetuose kraštuose. LNF valdyba sutarė su Maryland Books leidykla ir pradėjo telkti lėšas. Veikalą redaguoti ir savo dalį parašyti sutiko Lietuvos Pasiuntinybės Patarėjas dr. A. Gerutis Berne Šveicarijoje. Ir taip 1969 m. pavasaryje dienos šviesą išvydo 474 psl. tautiniais motyvais P. Jurkaus iliustruotu aplanuku ir dėmesį patraukiančiu vardu veikalas "Lithuania 700 Years". Autoriai: Dr. J. Puzinas, dr. J. Jakštas, dr. A. Gerutis, S. Lozoraitis ir dr. A. Budreckis.

Kad šis veikalas buvo tikrai reikalingas patvirtina tai, kad I-ji laida 1500 egz. per trumpą laiką pradėjo greitai tempu mažėti, todėl sekančiais metais 1970-ais buvo išleista II-ji laida 1000 egz. ir dešimties metų laikotarpyje išėjo penkios laidos ir ši 5-ji baigiama leidyklos platinti. Ji pasklido po visą pasaulį įvairiose bibliotekose ir, kiek teko pasiteirauti, ji nestovi apdulkėjusi bibliotekų lentynose.

Dabar LNF yra įsipareigojęs ir tas darbas eina prie galo, Lietuvos Diplomatines Tarnybos istoriją, kurios pagrindiniu mecenatu yra pulk. Viktoras ir Veronika Sutkai iš Vokietijos, o parašė dr. A. Gerutis, nors apart diplomatines tarnybos pareigų su svetimtaučiais taip pat aktyviai jo atliekamų kitų darbų, yra aktyviai įsijungęs į visuomenines pareigas Europos organizacijose neišskiriant ir lietuvių Vasario 16-os mi-

nėjimuose, Baltų studijų suvažiavimuose būti pagrindiniu kalbėtoju. Tačiau, kaip rašo jis, — savo užmojuose niekada nieko kito neturėjau galvoje, kaip istoriją Lietuvos Diplomatines Tarnybos, ypač atsiradusios po Lietuvos katastrofos, nes to laiko šaltiniai yra išbarstyti, prie kurių artimiausiu laiku niekas nebeprieis. Visa tai reikia išdėstyti labai apgalvotai. Laikaisi principo, kad rašau istoriją, o ne pasaką, — rašė autorius informuodamas leidėjus.

Tenka pažymėti, kad be didžiųjų istorinių raštų dr. A. Gerutis yra parašęs ir trumpesnių studijinių leidinių. Vienas iš paskutinių paminėtinas 32 psl. — Pulk. Kazys Škirpa — sukilimo inspiratorius.

Šiandien, kada komunizmas plečiasi pasaulyje ne tik ginklo, bet ir idėjinės kovos keliu, tai mūsų didžiausias ginklas tegali būti teisinga informacija, laisvam pasauliui tiesą atverianti. Tikėkime, kad kaip aukščiau LNF išleista "Lithuania 700 Years" anglų kalba, taip dabar "Lietuvos Diplomatines Tarnybos istorija" tokį pat pasisekimą skaitytojų tarpe turės lietuvių visuomenė, ypač jaunųjų kartoj.

Aukoję 100 dol. ar daugiau bus įrašyti į knygą kaip garbės mecenatai, 50 dol. ar daugiau — garbės rėmėjai ir 25 dol. ar daugiau garbės prenumeratorių.

Aukas siųsti: Lithuanian Independence Fund, Inc. 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

**Lietuvos
Nepriklausomybės
Fondo Valdyba**

Ilgamečiui, nuo jaunystės dienų, brangiam draugui archt.

A. + A.

VINCUI MEILIŪNUI

amžinybėn iškeliavus, skaudžiai išgyvename atsisveikinimo valandas, nuoširdžią užuojautą siunčiame mylimai žmonai GENOVAITEI, seseriai IRENAI ir šeimai, broliui agr. JO-NUI ir šeimai

Ieva, Vytautas, Marius
K a s n i ū n a i

Skaitykit ir platinkit
D I R V A